

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EKONOMICKÉ ŽURNALISTIKY

Strukturální fondy a jejich využití při budování Co-workingového centra Viva
Structural Funds nad their Use for Building Co-working Center Viva

Student:

Klára Kremerová

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jana Gibarti, Ph. D

Ostrava 2012

„Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 30. 4. 2012

.....
Klára Kremerová

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Strukturální fondy EU.....	8
2.1	Evropská unie	8
2.1.1	Formování unie států Evropy	8
2.1.2	Česká republika v EU.....	9
2.1.3	Politiky EU.....	9
2.2	Politika hospodářské a sociální soudržnosti	10
2.2.1	Regionální politika	10
2.2.2	Vznik a vývoj regionální politiky.....	12
2.2.3	Cíle pro období 2007 – 2013	13
2.2.4	Principy fungování regionální politiky	14
2.2.5	Předvstupní nástroje	15
2.2.6	Strukturální fondy v období 2007 – 2013	16
2.2.7	Financování regionální politiky EU	19
2.2.8	Veřejná podpora plynoucí ze strukturálních fondů EU v České republice	20
2.3	Realizace podpory ze strukturálních fondů EU	23
2.3.1	Zveřejnění výzvy a reakce na ni.....	23
2.3.2	Implementační struktura.....	24
2.3.3	Projektová žádost	25
2.3.4	Příprava projektu	27
2.3.5	Řízení projektu	28
2.3.6	Hodnocení žádostí a grantová smlouva.....	29
2.3.7	Kontrolní procesy	30
2.3.8	Ukončení projektu	31
2.3.9	Archivace	31
3	Co-workingové centrum Viva.....	32
3.1	Občanské sdružení.....	32
3.2	Institut pro ženy, o.s.	32
3.2.1	Charakteristika Institutu pro ženy, o.s.....	32
3.2.2	Vývoj IPŽ.....	35
3.2.3	IPŽ v roce 2010	36
3.2.4	Projekt Silná dvojka	37

3.2.5	Pokračování projektu Silná dvojka, jeho výstupy	40
3.3	Centrum Viva	41
3.3.1	Realizace projektu co-workingového centra Viva	41
3.3.2	Co je co-working.....	42
3.3.3	Ostravský co-working	43
3.3.4	Prostory centra Viva.....	43
3.3.5	Projekt Centrum Hlíďáček Hledáček.....	45
3.3.6	Centrum Hlíďáček Hledáček ve Vivě.....	50
4	Využití řešené problematiky v médiích	51
4.1	Editorial	51
4.2	Úvodník	52
4.3	Interview	54
4.4	Anketa.....	56
5	Závěr	59
	Seznam použité literatury.....	61
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce.....	65

1 Úvod

Strukturální fondy, jakožto instituce finanční podpory zřízená v rámci Evropské unie, představují pro mnohé subjekty výrazný zdroj příjmů, pomocí kterého mohou uskutečňovat projekty, na něž by běžně finanční prostředky nezískaly. Finanční pomoc plynoucí z prostředků strukturálních fondů je v jednotlivých členských zemích realizována a alokována prostřednictvím operačních programů. Operační programy jsou vytvářeny vždy na určité programovací období. V současné době probíhají operační projekty programovacího období 2007-2013. Na základě operačních programů jsou vytvářeny výzvy k podávání projektových žádostí. Ty vypracovává žadatel o finanční podporu, tedy o grant. Přijaté projektové žádosti jsou dále posuzovány. S žadateli, jejichž projektová žádost uspěla, je dále podepsána grantová smlouva, na základě které je následně projekt započat a je realizována finanční podpora plynoucí z evropských strukturálních fondů.

Účelem této práce je nastínit, co to strukturální fondy Evropské unie jsou, jak fungují a jakým způsobem je možno finanční prostředky z fondů získat. Teoretické vymezení je pro názornost podpořeno praktickým příkladem ostravské společnosti, která těchto grantů pocházejících ze strukturálních fondů využila a výrazně si tak po finanční stránce pomohla při realizaci vlastního projektu, který by v budoucnu měl sloužit obyvatelstvu místního regionu a nejen jemu.

Výše popsaná problematika se stala obsahovou náplní celé teoretické části této práce. Struktura kapitol a podkapitol byla vytvořena na základě logického rozboru tématu začínajícího teoretickým nastíněním oblasti strukturálních fondů a čerpání finančních prostředků z nich, které je následně doplněno o praktický příklad společnosti, která těchto prostředků využila a nadále využívá a která díky grantu z evropských strukturálních fondů byla schopna vytvořit v Ostravě nové co-workingové centrum, na které by bez zmíněné „evropské“ dotace nemohla snad ani pomyslet.

V první podkapitole rozebírající samotné téma práce je stručně popsána historie Evropské unie. Prvotní myšlenka, ze které Evropská unie vychází, která uvozuje kratší historickou anabázi, je systematicky rozšířena o osobnosti, které se významně podílely na formování prvních úvah o společenství evropských států, které by se mohlo stát protiváhou

silných mezinárodních soupeřů. Následuje naznačení vztahu české společnosti k Evropské unii. V další části práce jsou přiblíženy politiky Evropské unie. Ve druhé podkapitole je dále rozvedena politika hospodářské a sociální soudržnosti, resp. regionální politika, jíž součástí strukturální fondy jsou. Je zde naznačen vznik a vývoj regionální politiky, cíle, které jsou při uplatňování regionální politiky sledovány, principy, na základě kterých je tato politika prováděna, a jsou také definovány předvstupní nástroje. Jednotlivé strukturální fondy jsou rozebrány v další části práce a jsou doplněny o další fondy. Následující obsahový celek je zaměřen na financování regionální politiky a na zprostředkování finanční podpory ze strukturálních fondů v České republice. Třetí podkapitola je celá věnována realizování finanční podpory prostřednictvím operačních programů zveřejněním výzvy počínaje a archivací dokumentů o realizovaném projektu konče.

Občanské sdružení Institut pro ženy se mezi jinými stala taktéž příjemcem finanční podpory z prostředků EU, díky nimž byla schopna realizovat mnoho úspěšných projektů. Nejdříve je objasněn pojem a fungování občanského sdružení. V následující podkapitole je naznačena historie a vývoj společnosti Institut pro ženy. Dále je popsán projekt Silná dvojka, který sehrál ve vývoji společnosti významnou roli. Poslední podkapitola této části práce je věnována samotnému projektu co-workingového centra Viva. Tento celek je započat popisem vývoje myšlenky a následné realizace projektu centra Viva. Následně se autorka zabývá tím, co vlastně výraz co-working znamená a jak tento způsob „spolu-práce“ a sdíleného prostoru může fungovat v Ostravě. Jsou zde taky popsány prostory, vybavenost co-workingového centra Viva a aktivity, které v něm budou probíhat. Část práce, která je zaměřena na samotné co-workingové centrum, je ukončena popisem projektu Centrum Hlídaček hledáček. Tento projekt je realizován s využitím dotací ze strukturálních fondů Evropské unie a částečně probíhá v prostorách co-workingového centra Viva.

Kapitola s pořadovým číslem „4“ je věnována využití problematiky, která je v práci řešena, v médiích. Je tedy ryze žurnalistickou částí této bakalářské práce. Tuto kapitolu tvoří jednotlivé žurnalistické celky, některé povinné, jiné volené. Povinnými pro tuto práci jsou úvodník, rozhovor a anketa. Voleným celkem je zde editorial.

Hlavními zdroji práce se staly dva knižní počiny, tj. dílo Josefa Budíka a Ivany Mandysové, podrobně uvedeny a citovány v práci. Neopomenutelnými zdroji však jsou také internetové stránky Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva financí České republiky. Důležitým zdrojem podkladů byl také internetový portál www.businessinfo.cz. Praktická část

práce čerpá především z výročních zpráv občanského sdružení Institut pro ženy a z jeho interních materiálů, které však byly autorce práce poskytnuty pouze k nahlédnutí za účelem čerpání informací. Zveřejnění těchto materiálů si vedení společnosti Institut pro ženy nepřálo.

2 Strukturální fondy EU

2.1 Evropská unie

Evropská unie, jakožto nadnárodní instituce, je ač relativně mladým (v porovnání ku příkladu s Japonskem či Spojenými státy) tak v dnešní době významným a poměrně respektovaným partnerem světových velmocí.

2.1.1 Formování unie států Evropy

Evropská unie vznikla z úvah několika myslitelů, kteří tvrdili, že budou-li státy kooperovat, nebudou mezi sebou tolik válčit. Nastolení míru a spolupráce v co největším možném měřítku, to bylo v 50. letech po dvou světových válkách stěžejní. Unii evropských států dnes tvoří 27 zemí, které spolupracují v tzv. hospodářské a měnové unii, z nichž 17 tvoří tzv. eurozónu, tedy prostor, ve kterém proudí jediná společná měna, euro.

Prvním evropským myslitelem byl již Jiří z Poděbrad, který tvrdil, že budou-li státy – tehdy především králové či šlechta – spolupracovat, předejdou tak konfliktům mírovou cestou, což bude ku prospěchu jejich, obyvatel těchto teritorií i hospodářství a obchodu¹. V novodobých dějinách to byli především Winston Churchill, John Marshall, Robert Schuman, Jean Monet a Altiero Spinelli, kteří věřili, že po dvou světových válkách by se měla Evropa konečně spojit a bojovat proti nepříznivým podmínkám v oblasti obchodu, průmyslu, příliš velkým rozdílům v ekonomikách evropských zemí, i lidské chudobě a celkovému nedostatku, kteréžto faktory nejvíce působily na obyčejné obyvatelstvo. Byly také příčinou, že se lid opět bouřil a byl ochoten jít znovu do boje za toho, kdo jim slíbil slušnou obživu. Evropská unie musela projít dlouhou cestu plnou dynamických pokroků, ale také stagnací a hospodářských krizí, aby bylo možné dnes říci, že se jedná o nadnárodní instituci, která – ač relativně mladá oproti ostatním, například Japonsko, Čína, Spojené státy americké – se stala významným hráčem na světovém poli. Tuto unii evropských států dnes tvoří 27 zemí, které v procesu integrace došly dokonce tak daleko, že vybrané politiky svěřily do rukou vytvořených unijních orgánů a v dalších oblastech úzce spolupracují. Z těchto pak 17 členů šlo ještě dál. Jsou součástí měnové unie, tedy pásma, ve kterém proudí pouze jediná společná měna – euro.²

¹ <http://www.euroskop.cz/8974/sekce/projekty-sjednocene-evropy/>.

² europa.eu/about-eu/eu-history/index_cs.htm.

2.1.2 Česká republika v EU

Evropská unie je tedy významným partnerem členských států i zemí mimo toto pásmo. Jistě se však nejedná o lež v případě tvrzení, že i v České republice existuje početná názorová základna těch, kteří si myslí, že Čechům jakožto občanům suverénní evropské země s nezanedbatelným obchodem, významným exportem, vyspělou ekonomikou a kvalitní a uplatnitelnou lidskou inteligencí, vstup do prostoru, ve kterém není možno rozhodovat pouze sám za sebe a sledovat pouze vlastní zájem, uškodil. Avšak jednou, na základně referenda v roce 2004, a tedy dle rozhodnutí většiny obyvatel České republiky, jak je tomu v demokracii snad již dobrým zvykem, se i tato země stala členem Evropské unie a měla by tedy především sledovat výhody a pozitiva, které s sebou členství v této instituci přináší.

2.1.3 Politiky EU

Pro účely této práce nebude potřeba popisovat celou instituci. Budou tedy vybrány a popsány pouze ty oblasti fungování Evropské unie, které se přímo týkají této tématu, kterým jsou strukturální fondy a jejich konkrétní využití. Nejdříve tedy budou rozebrány politiky Evropské unie a členských států a rozložení sil mezi nimi.

Evropská unie zatím nedosáhla takového stupně integrace – a ukáže čas, zda-li jej kdy dosáhne – aby byla schopna vykonávat hospodářskou politiku, jak to běžně dokáží suverénní státy, a tak vystupovat jako jeden homogenní celek. I přesto však za desetiletí úsilí dosáhlo toto společenství evropských států takové úrovně, že se v souladu se zakladatelskými smlouvami národní státy vzdaly jisté části vlastní suverenity, a daly tak vzniknout unijním orgánům, které se v některých oblastech staly svrchovanými pro tvorbu rozhodnutí dotýkajících se jednotlivých členských zemí EU i Evropské unie jako celku. Tyto politiky nazýváme tzv. společné. Jsou jimi především obchodní, zemědělská, dopravní, rybolovná politika a pro země eurozóny také měnová politika. Další skupinou politik jsou koordinované neboli komunitární politiky. Jedná se o oblasti, ve kterých rozhodují sice unijní orgány, ale ty jsou složeny ze zástupců členských zemí. Těmito politikami se rozumí průmyslová, energetická politika, výzkum a vývoj, ochrana životního prostředí, sociální ochrana, boj proti nezaměstnanosti a také politika hospodářské a sociální soudržnosti, která bude konkrétně v této práci řešena nejvíce. Třetí oblastí rozhodování jsou sektorové politiky. Ty jsou vykonávány samostatně členskými zeměmi, avšak vzhledem k tendencím, které tlačí Evropskou unii k neustálému prohlubování integračního procesu, lze předpokládat, že

v budoucnu bude stále větší procento témat řešeno globálně, tedy myšleno na úrovni rozhodování celounijních orgánů.³

2.2 Politika hospodářské a sociální soudržnosti

2.2.1 Regionální politika

V následující části této práce bude dále rozebrána politika hospodářské a sociální soudržnosti, především pak regionální politika. Regionální politika vykazuje znaky, kterými je mezi ostatními politikami evropského společenství i v rámci politik celého světa unikátní. Tato politika je konceptuálně politikou koordinovanou. Její koordinace a harmonizace patří do nadnárodní působnosti, tedy jsou svěřeny orgánům Evropské unie, avšak realizují ji samy členské státy. Tímto se stává světovým originálem. Regionální politika slouží jako nástroj činný při minimalizaci dopadů integrace. Usiluje o podporu rozvoje jednotlivých regionů a o vyrovnaní jejich ekonomické úrovně. Jedná se o soubor intervencí, které jsou vždy složeny adekvátně konkrétní situaci jednotlivých regionů. Snaží se o podpoření opatření, která by vedla k růstu ekonomické aktivity daného regionu, efektivnějšímu rozložení aktivity v rámci určitého území a k podpoře rozvoje infrastruktury.

Základem vytvoření účinné regionální politiky je správné a jasné definování priorit a koncentrace finančních prostředků na ně. Nejedná se však o aktivitu pouze v oblasti ekonomické, ale svou roli hrají také sociální a politické motivy, kteréžto dohromady tvoří aktuální úroveň prosperity regionu. Právě sociální stránka hraje také významnou roli právě proto, že je obecně dobře známo, že „sociální solidarita je předpokladem jednotného státu“⁴. V kontextu kolosu, kterým, co se týče velikosti území i počtu obyvatelstva, Evropská unie je, se stává tato stránka věci významnou. Výrazné sociální nerovnosti totiž dokáží negativně ovlivnit celkovou ekonomickou výkonnost celé oblasti. Z předchozích úvah by mohl vzniknout dojem, že regionální politika je určena pouze pro nejhudší oblasti a regiony. Taková domněnka by však byla mylná. Při správné manipulaci se zdroji, ať už finančními, přírodními či jinými, je totiž možné dosahovat takové výkonnosti regionu, která by se mohla rovnat plnému potenciálu, který by zahrnoval také sociální stabilitu. Dlouhodobě správně volená regionální politika může dokonce pomoci ke snížení veřejných výdajů. Nevznikají-li totiž ekonomické či sociální kolapsy, není nutné vynakládat vysoké finanční sumy na jejich nápravu. Na správné regionální politice mohou tedy velmi profitovat také dosud prosperující

³ KAŇA, Radomír. *Evropská unie A*. 2. vyd. VŠB – Technická univerzita, Ekonomická fakulta, 2008. 161 s. ISBN 978-80-248-1412-4.

⁴ BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009. 79 s. ISBN 978-80-7408-014-2. s. 9.

regiony. Zvýšením úrovně zaostalejších regionů totiž v těchto oblastech vznikají nové trhy, čímž vzniká i nová poptávka. Prosperujícím regionům se tak otevírá nový prostor pro vytvoření nabídky vlastních výrobků, služeb a technologií, kterými již stávající trhy mohou být dostatečně naplněny. V tomto případě používáme pojem regionální rozvoj, kterým nazýváme situaci, kdy dochází k růstu sociálního, ekonomického, environmentálního potenciálu a růstu konkurenceschopnosti regionu. To vše následně vede ke zvyšování životní úrovně obyvatel. Jedná se tedy o zmírňování případných regionálních disparit. Regionálními disparitami rozumíme naopak tak výrazné hospodářské, sociální a environmentální rozdíly v úrovni jednotlivých regionů, které jsou společensky nežádoucí. Pro sledování stupně vyspělosti regionů byl vytvořen soubor ukazatelů, dle kterých hodnotíme účinnost a výkonnost regionální a strukturální politiky členských zemí. Podle nich jsou také stanovovány prioritní oblasti potenciálního rozvoje daného regionu. Těmito oblastmi jsou především práce a pracovní síly, produktivita práce, konkurence na trzích a vzdělání obyvatel. Sledování těchto ukazatelů a následné vytváření správné kombinace nástrojů pro rozvoj jednotlivých regionů by mělo mít za následek zvýšení růstu hrubého domácího produktu na obyvatele (HDP/obyv.), a tedy i růst vyspělosti regionu. To však není jediným cílem v oblasti regionální politiky. Jde také o ovlivňování jednotlivých oblastí regionů s cílem využití silných stránek regionů a odstraňování těch slabých. Pro statisticky pohodlné sledování a analyzování situací v regionech byla v roce 1988 zavedena jednotná nomenklatura územních statistických jednotek NUTS⁵. Těmito členíme území dle obyvatelstva na tři hlavní regionální úrovně. Pro Českou republiku jimi jsou:

- NUTS I – stát – ČR,
- NUTS II – 8 regionů soudržnosti – Praha, Střední Čechy, Jihozápad, Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Střední Morava, Moravskoslezsko,
- NUTS III – 14 krajů – Praha, Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Vysočina, Jihomoravský, Olomoucký, Moravskoslezský, Zlínský,
- dále také NUTS IV (okresy) a NUTS V (obce).⁶

„Úkolem státní podpory regionálního rozvoje v ČR je podle „Strategie regionálního rozvoje“ růst socioekonomického a environmentálního potenciálu regionů, zvyšování jejich

⁵ Z francouzského *Nomenclature des Unites Territoriales Statistique*, nebo anglického *Nomenclature of Units for Territorial Statistics*.

⁶ BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009. 79 s. ISBN 978-80-7408-014-2.

konkurenceschopnosti, vyvážený rozvoj regionální struktury státu a snižování nepřiměřených rozdílů v úrovni hospodářského a sociálního rozvoje a environmentálních podmínek regionů.⁷

2.2.2 Vznik a vývoj regionální politiky

V roce 1958, tedy v době, kdy vzniklo Evropské hospodářské společenství, si zakládající státy byly vědomy toho, že výrazné rozdíly v ekonomické úrovni jednotlivých území jsou nežádoucí, avšak vzhledem k tomu, že všechny zakládající státy byly na podobné ekonomické úrovni, o společně řízenou či koordinovanou regionální politiku neměly zájem. Navíc také převládal názor, že i v případě vzniku jakékoli místní disparity, dokáže ji vyřešit volný trh sám bez nutnosti vnějšího zásahu. Jedinou výjimku tvořila jižní část Itálie, která se výrazně lišila od ostatních, ale situace zde byla vyřešena dodatkem k Římským smlouvám (25.3.1957). Na základě podpisu Římských smluv však vznikly jisté instituce, které byly v otázkách regionální politiky nápomocné. Byly jimi Evropská investiční banka (EIB) poskytující finance na projekty, které měly zlepšovat situaci v méně rozvinutých regionech, a Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond (EAGGF), který financoval společnou zemědělskou politiku. Podpis Římských smluv dal také vzniknout Evropskému sociálnímu fondu (ESF), který financoval sociální politiku. Sociální politika tehdy fungovala samostatně od politiky regionální. V roce 1968 vzniklo Generální ředitelství pro regionální politiku. Tato instituce koordinovala regionální politiku. Koordinace však stále ještě probíhala na národní úrovni, nebyla řešena ve společném měřítku. K růstu zájmu o regionální politiku došlo až s rozšířením Společenství o Velkou Británii, Irsko a Dánsko. Byla to především právě Velká Británie, která usilovala o společnou regionální politiku. V roce 1974 tedy vznikl Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF), který měl za úkol koordinovat financování jednotlivých regionů z rozpočtu společenství. Pomoc však byla přidělována automaticky pouze na základě předložení regionálního projektu členským státem Komisi. O jedno desetiletí později, po schválení Jednotného evropského aktu (JEA), přichází reforma regionální politiky a v roce 1988 je z regionální politiky a části sociální a zemědělské politiky vytvořena tak zvaná strukturální politika neboli politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS), jak ji v roce 1993 oficiálně pojmenovává a definuje Maastrichtská smlouva. V této době, mezi lety 1986 a 1993, vznikají programy pro Řecko a středomořské regiony Itálie a Francie, které čerpají prostředky z veřejných zdrojů. Je tak činěno proto, aby se tyto regiony staly konkurenceschopné v nových podmínkách, které následně ve Společenství po vstupu

⁷ BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009. 79 s. ISBN 978-80-7408-014-2. s. 10.

Španělska a Portugalska vznikají. Na činnost a cíle strukturální politiky 90. let se však stále snášela kritika. Proto na přelomu tisíciletí vznikl dokument Agenda 2000, který na období let 2000 – 2006 vytyčoval tři cíle. Těmi byly:

1. *Podpora zaostalých oblastí* – jednalo se o pomoc oblastem na úrovni NUTS II, ve kterých se HDP na obyvatele za poslední tři roky pohyboval pod hranicí 75% průměru EU. V ČR se tato pomoc týkala všech regionů kromě Hlavního města Prahy. Tento cíl byl naplňován ze všech čtyř strukturálních fondů, tedy Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF), Evropského zemědělského garančního a podpůrného fondu (EAGGF) a Finančního nástroje na podporu rybolovu (FIFG).
2. *Podpora restrukturalizace některých oblastí* – pomoc na úrovni NUTS III v oblastech, kde existují významné strukturální problémy (nezaměstnanost, kriminalita, špatná úroveň školství či životního prostředí). Prostředky mohly využít mimo jiné také některé části Prahy. Podpora byla čerpána z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a Finančního nástroje na podporu rybolovu (FIFG).
3. *Podpora rozvoje lidských zdrojů* – tento cíl byl financován pouze z Evropského sociálního fondu (ESF). Jednalo se o pomoc při snaze snižovat nezaměstnanost. Tak se dělo především rekvalifikováním, vzděláváním a školením obyvatelstva.⁸

2.2.3 Cíle pro období 2007 – 2013

Hlavní směry politiky hospodářské a sociální soudržnosti byly pro toto období opět shrnuty do tří cílů, které se však od cílů předchozího období liší. Jsou jimi konvergence, regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, evropská územní spolupráce.

1. cíl: *Konvergence (sbližování)* – soustředí se na podporu nejméně rozvinutých regionů, ve kterých je HDP na obyvatele nižší než 75% průměru EU, nebo na podporu členských států, jejichž HND na obyvatele je nižší než 90% průměru EU. Tyto oblasti jsou financovány z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a Fondu soudržnosti (CF).

⁸ KAŇA, Radomír. *Evropská unie A*. 2. vyd. VŠB – Technická univerzita, Ekonomická fakulta, 2008. 161 s. ISBN 978-80-248-1412-4.

2. cíl: *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* – jedná se o podporu oblastí na úrovni NUTS I a NUTS II, které není možné zařadit do cíle Konvergence (regiony EU s úrovní HDP na obyvatele nad 75%). Finanční prostředky na tento cíl proudí z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF) a Evropského sociálního fondu (ESF). Tato pomoc se zaměřuje na zvýšení konkurenceschopnosti, zajímavosti regionů a zaměstnanosti v nich.

3. cíl: *Evropská územní spolupráce* – usiluje o posílení přeshraniční spolupráce zvýšením společných územních iniciativ. Programy spadající do tohoto cíle se týkají vždy hraničních oblastí na úrovni NUTS III, které sousedí s regiony jiného členského státu. Jedná se také o podporu meziregionální a nadstátní spolupráce regionů. Prostředky na tento cíl plynou z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF).⁹

2.2.4 Principy fungování regionální politiky

Princip programování – pomoc je realizována pomocí víceletých a víceoborových programů. Pro tyto programy je nutno zpracovat programové dokumenty, tedy operační programy a jiné strategické dokumenty. Výstupem je programový celek, který je realizován v delším časovém období.

Princip koncentrace (zásada koncentrace úsilí) – spočívá v tom, že hlavní úsilí a největší množství prostředků je soustředěno do regionů s největšími problémy, přičemž prostředky jsou vynaloženy vždy na předem definované cíle. Jedná se především o to, aby bylo realizováno spíše menší množství větších projektů, které jsou poté snáze kontrolovatelné.

Princip partnerství (komplementarity) – Evropská unie, která poskytuje pomoc, vyžaduje aktivní spolupráci na přípravě a realizaci projektu nejen ze strany samotného příjemce pomoci, ale také jiných subjektů, tedy orgánů místní či regionální správy, partnerů v sociálním a hospodářském oboru aj.

Princip adicionality (doplňkovosti) – finanční prostředky, které byly poskytnuty Evropskou unií, musí být doplněny financemi plynoucími ze strany členského státu příjemce pomoci. Tento princip má zajistit to, aby se příjemce pomoci choval zodpovědně a zajímal se o efektivní využití finanční pomoci.

⁹ www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU.

Princip monitorování a vyhodnocování – tento princip ukládá povinnost monitorovat a průběžně vyhodnocovat finanční i věcné využívání prostředků poskytnutých ze zdrojů EU ve fázi přípravy i realizace projektů a operačních programů.¹⁰

K dosažení těchto cílů a k dodržení principů je nutné užití nástrojů strukturální politiky. I v této oblasti hrají významnou roli strukturální fondy (ERDF, ESF, EAGGF, FIGF i CF). Klíčovou institucí, která v oblasti strukturální politiky působí, je Evropská investiční banka (EIB). Ta vznikla již v roce 1958 na základě podpisu Římských smluv. Z hlediska poskytování úvěrů se jedná o největší mezinárodní finanční instituci. EIB je neziskovou organizací, která půjčuje finanční prostředky na projekty evropského zájmu (dopravní infrastruktura, oblast životního prostředí atd.), čímž pochopitelně výrazně zasahuje do oblasti společné regionální politiky Evropské unie.

2.2.5 Předvstupní nástroje

Regionální politika jako taková je politikou aplikovanou na členské země EU, avšak kandidátské země je nutno vždy připravit tak, aby byly schopny co nejefektivněji začít čerpat prostředky z fondů EU neprodleně po jejich vstupu do Evropské unie. Tuto funkci v období před vstupem ČR do EU nesly tři programy: Phare, ISPA a Sapard.

Fond Phare – byl založen v roce 1989 pouze pro Polsko a Maďarsko, avšak později jej využívaly i další kandidátské země včetně Bulharska a Rumunska. Těmto zemím byly z fondu poskytovány finanční prostředky na projekty, které alespoň částečně srovnávaly markantní rozdíly mezi zeměmi bývalého východního bloku a zeměmi západní Evropy. V roce 1997 byl přístup k poskytování finanční a technické pomoci z orientace na transformaci zemí střední a východní Evropy změněn na orientaci na přípravu zemí na vstup do Evropské unie.

ISPA (Instrument for Structural Policies for Preaccession / Nástroj předvstupních strukturálních politik) – tento nástroj se soustřeďoval na finanční pomoc v oblasti dopravy a životního prostředí, především na projekty podporující rozvoj infrastruktury. Pomocí tohoto nástroje měl být usnadněn budoucí proces implementace práva EU v kandidátských zemích.

Program Sapard (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development / Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova) – jednalo se o speciální

¹⁰ MANDYSOVÁ, Ivana. *Podpora podnikání v České republice a v Evropské unii*. Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, 2009. 173 s. ISBN 978-80-7395-220-4.
<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/fondy-evropske-unie-a-politika/1000521/15931/?page=2>.

program na podporu venkova a zemědělství. Po vstupu ČR do EU byl nahrazen operačním programem Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství.¹¹

2.2.6 Strukturální fondy v období 2007 – 2013

V programovacím období 2000 – 2006 byly strukturálními považovány čtyři fondy. Jednalo se o Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF), Evropský sociální fond (ESF), Evropský zemědělský podpůrný a garanční fond (EAGGF) a Finanční nástroj na podporu rybolovu (FIFG). Poslední dva zmiňované fondy, tedy EAGGF a FIFG byly pro programovací období 2007 – 2013 ze strukturálních fondů vyňaty. Strukturálními fondy pro toto období zůstávají tedy pouze Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF).

Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) vznikl v roce 1974. Od té doby funguje jako klíčový nástroj regionální politiky. Byly jím financovány projekty a programy na rozvoj dopravní infrastruktury, ochranu životního prostředí, výzkum a vývoj, výchovu, zdraví a vzdělávání, podporu malého a středního podnikání aj. v nejvíce postižených regionech tak, aby docházelo k co nejefektivnějšímu srovnávání disparit jednotlivých území. Tento fond tvoří největší část prostředků plynoucích z unijního rozpočtu.

Evropský fond regionálního rozvoje se v programovacím období 2007 – 2013 podílí na financování většiny operačních programů v rámci cíle 1 (Konkurenceschopnost) a všech programů cíle 3 (Evropská územní spolupráce). Jedná se o tyto:

Operační program Doprava (OPD) – řídicí orgán Ministerstvo dopravy
Operační program Životní prostředí (OP ŽP) – Ministerstvo životního prostředí
Operační program Podnikání a inovace (OP PI) – Ministerstvo průmyslu a obchodu
Operační program Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpI) – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Integrovaný operační program (IOP) – Ministerstvo pro místní rozvoj
Regionální operační programy (ROP) /7 programů – řídicí orgány jednotek NUTS II

Operační program Mezuregionální spolupráce (OP MS) – Ministerstvo pro místní rozvoj
Operační program Nadnárodní spolupráce (OP NS) – Ministerstvo pro místní rozvoj

¹¹ KAŇA, Radomír. *Evropská unie A*. 2. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita, Ekonomická fakulta, 2008. 161 s. ISBN 978-80-248-1412-4.

Operační programy Přeshraniční spolupráce (OP PS) /5 programů – Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s řídicími orgány spolupracujících hraničních oblastí

Evropský sociální fond (ESF) Již od svého založení v roce 1960 byl hlavním nástrojem pro společnou sociální politiku, která v té době ještě nespádala do oboru regionální politiky. Už od svého vzniku se stará o prevenci a boj proti nezaměstnanosti, tedy o zvyšování procenta zaměstnanosti v daných regionech, o rekvalifikaci, školení a vzdělávání dlouhodobě nezaměstnaných, na jejich znovuzačleňování na trhu práce a o nové uplatnění mladých lidí. Snaží se o nastolení rovných příležitostí na trhu práce a pomoc při adaptaci pracovníků na změny a nové systémy. V neposlední řadě vynakládá prostředky také na zvyšování počtu pracovních míst a jejich kvalitu.

Evropský sociální fond je v České republice v letech 2007 – 2013 zastoupen ve čtyřech operačních programech. Tyto programy jsou následně řízeny jednotlivými orgány, které jsou v dané oblasti činné.

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) – Ministerstvo práce a sociálních věcí

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Operační program Praha Adaptabilita (OPPA) – hlavní město Praha

Operační program Praha Konkurenceschopnost (OPPK) – hlavní město Praha

Existuje však ještě jeden fond, který je nutno zmínit. Je jím Kohezní fond, který sice nepatří mezi strukturální fondy, avšak výrazným způsobem se podílí na financování právě cílů regionální politiky a politiky hospodářské a sociální soudržnosti.

Kohezní fond neboli ***Fond soudržnosti (CF)*** – tento fond ustanovila Maastrichtská smlouva v roce 1993. Od roku 1994, kdy začal fungovat, působí jako nový nástroj posilující hospodářskou a sociální soudržnost regionů Evropské unie. Jeho hlavním cílem je pomoc nejméně vyspělým zemím při vstupu do hospodářské a měnové unie. Tato pomoc je dosažitelná pouze pro země, jejichž HNP na obyvatele je nižší než 90% průměru EU. Druhou podmínkou pro čerpání prostředků z Kohezního fondu je povinnost realizace Programu hospodářské konvergence, tedy programu, který obsahuje především přípravu na vstup do hospodářské a měnové unie. Na rozdíl od ostatních fondů však Kohezní fond neposkytuje

prostředky na projekty a programy obecně, nýbrž přímo financuje přesně definované projekty a programy.

V programovacím období se Fond soudržnosti společně s ERDF podílí na financování dvou operačních programů cíle 1 Konvergence:

Operační program Doprava (OPD) – řídicí orgán Ministerstvo dopravy

Operační program Životní prostředí (OP ŽP) – řídicí orgán Ministerstvo životního prostředí

Tab. 2.1: Operační programy pro programovací období 2007-2013

Cíl	Operační program	Řídicí orgán	Zdroj fin. prostředků	mil. EUR
1	OP Doprava	MD	ERDF, FS	5759,10
1	OP Životní prostředí	MŽP	ERDF, FS	4917,90
1	OP Podnikání a inovace	MPO	ERDF	3041,30
1	OP Výzkum a vývoj pro inovace	MŠMT	ERDF	2070,70
1	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	MPSV	ESF	1811,80
1	OP Vzdělání pro konkurenceschopnost	MŠMT	ESF	1811,80
1	Integrovaný OP	MMR	ERDF	1580,00
1	OP Technická pomoc	MMR	ERDF	258,80
1	Regionální OP	NUTS II	ERDF	4659,00
2	OP Praha Konkurenceschopnost	Hl.m.	ESF	234,94
2	OP Praha Adaptabilita	Praha	ESF	108,39
3	OP Mezinárodní spolupráce	MMR	ERDF	*321,32
3	OP Nadnárodní spolupráce	MMR	ERDF	37,46
3	OP Přeshraniční spolupráce	MMR	ERDF	351,59

*Neexistuje alokace pro jednotlivé státy

Zdroje dat: www.businessinfo.cz/cz/rubrika/zdroje-financovani-z-eu-2007-2013/1001573
www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013

Dalšími nástroji, které se zčásti také podílejí na financování společné regionální politiky, jsou:

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)

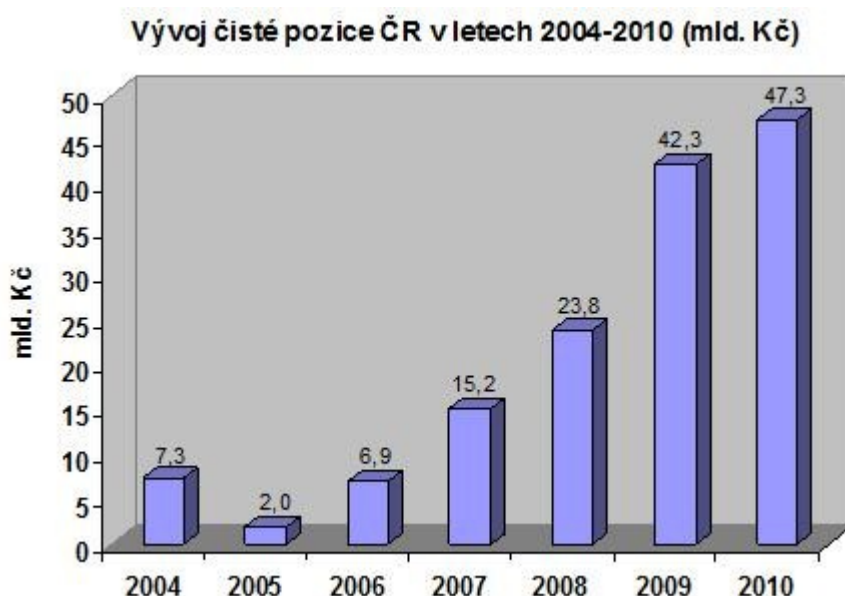
Evropský rybářský fond (EFF)

Na strukturální fondy a Fond soudržnosti bude v období let 2007 – 2013 vynaloženo více než 308 mld. Eur. Jedná se cca o 36% rozpočtu EU. Česká republika má v tomto období možnost získat až 26,69 mld. EUR ze strukturálních fondů Evropské unie. Obecné a souhrnné informace o využití fondů Evropské unie podává Ministerstvo pro místní rozvoj, které také koordinuje čerpání peněz nejen ze strukturálních fondů Evropské unie.¹²

2.2.7 Financování regionální politiky EU

Veškeré finanční prostředky, které plynou z Evropské unie, jsou uvolňovány z rozpočtu EU. Rozpočet Evropské unie tvoří veřejné zdroje, které jsou užívány k financování společných aktivit, které byly posunuty na unijní úroveň prostřednictvím smluv. Rozpočet EU musí být vždy vyrovnaný, má přesně definované zdroje příjmu. Výdaje rozpočtu proudí především do oblasti společné zemědělské politiky a na strukturální operace. Česká republika se vůči Evropské unii nachází v pozici čistého příjemce, což znamená, že z unijního rozpočtu získává větší finanční prostředky, než které jsou do EU Českou republikou odváděny.

Graf 2.1:

Zdroj: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_ministerstva_60149.html?year=2011

¹² <http://www.euroskop.cz/8639/sekce/evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-a-evropsky-socialni-fond/>.
<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/fondy-evropske-unie-a-politika/1000521/15931/?page=2>.

Zdroje příjmů rozpočtu EU tvoří přímé odvody členských zemí (cca 69%), DPH (15%), cla z obchodu s třetími zeměmi (cca 15%), pokuty, přebytky z minulého roku, úroky a další. V programovacím období 2007 – 2013 je pak přibližně 36% z příjmů rozpočtu vynaloženo na strukturální fondy a Fond soudržnosti. Finanční prostředky ze strukturálních fondů mohou získat také podnikatelské subjekty (i neziskové organizace), pak se jedná o jednu z forem veřejné podpory. Veřejná podpora, tedy podpora čerpaná ze státních prostředků, která by potenciálně mohla mít za následek zvýhodnění některého subjektu nebo odvětví, a tak ovlivnit obchod mezi členskými státy, je však zakázána. Existují však výjimky, které zakázány nejsou. Jedná se o tzv. blokovou výjimku, která se týká vzdělávání, zaměstnanosti, malých a středních podniků atd. Tato veřejná podpora nepodléhá schválení Evropskou komisí, ale poskytovatel tohoto druhu podpory je povinen Komisi o poskytnutí podpory informovat. Druhou výjimkou ze zákazu je tzv. podpora „de minimis“. Jedná se o podporu malého rozsahu, která nepodléhá povinnosti informovat Komisi, avšak taková podpora poskytnutá jednomu subjektu nesmí během tří let přesáhnout výši 200 000 EUR.

2.2.8 Veřejná podpora plynoucí ze strukturálních fondů EU v České republice

Finanční prostředky plynoucí ze strukturálních fondů Evropské unie jsou členskými státy rozdělovány na základě tzv. operačních programů. Tyto povětšinou tematicky zaměřené programy jsou v ČR koordinovány Ministerstvem pro místní rozvoj. Samotná správa a řízení jednotlivých programů pak spadá do působnosti jednotlivých, v daných oblastech kompetentních, ministerstev. Pro každé programovací období je nutné vytvořit dokument, který bude stanovovat základní národní strategický plán čerpání finanční podpory ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Tento dokument obsahuje hodnocení dosavadního hospodářského, sociálního i politického vývoje země a stanovuje si určité cíle na následující období. Momentálně je v platnosti Národní rozvojový plán (NRP) 2007 – 2013, který se pro toto období zaměřuje především na politiku hospodářské a sociální soudržnosti. Na tento dokument navazuje Národní strategický referenční rámec (NSRR), který blíže specifikuje konkrétní mechanismus čerpání podpory z EU a definuje operační programy, jejichž prostřednictvím by v daném programovacím období měly být evropské finanční prostředky čerpány.

Postup čerpání finančních prostředků prostřednictvím NSRR a OP

1. předložení všech OP ke schválení Evropské komisí,
2. posouzení NSRR a OP Komisí,

3. schválení NSRR a OP Evropskou komisí,
4. zahájení čerpání prostředků z evropských fondů (plně v rukou členských států),
5. Evropská komise průběžně monitoruje a vyhodnocuje čerpání, zasílá prostředky na speciální účet členského státu,
6. v případě nesrovnalostí v čerpání může být vymáháno zdůvodnění, dokonce může dojít k zastavení čerpání či dokonce k navrácení neoprávněně vyčerpaných částek EU,
7. při realizaci operačních programů se stále vychází ze základních principů (programování, partnerství, koncentrace, doplňkovost, monitorování a vyhodnocování),
8. při realizování projektů a řízení operačních programů je nutné stále zachovávat dvě priority, tedy rovné příležitosti a udržitelný rozvoj.¹³

Evaluace

Jedná se o proces, při kterém se metodou sociálního a ekonomického výzkumu provádí zkoumání a vyhodnocování nakládání s veřejnými finančními prostředky. Cílem tohoto procesu, který v České republice probíhá prostřednictvím evaluační jednotky vytvořené v rámci Národního orgánu pro koordinaci Ministerstva pro místní rozvoj, je zvýšení efektivnosti čerpání a vynakládání s veřejnými prostředky a zhodnocení fungování celého systému. Postup evaluace, užití metody, časový harmonogram, zdroje informací a způsoby realizování evaluačního projektu zachycuje evaluační zpráva. Tento způsob hodnocení užívají řídicí orgány operačních programů k jejich optimalizaci a zefektivňování procesu čerpání a užívání čerpaných prostředků. Některé řídicí orgány operačních programů si nechaly v roce 2006 zhotovit evaluaci „ex ante“, tedy předběžné hodnocení, aby se mohly lépe připravit, a vytvořit tak co nejlepší podmínky pro následné hospodárné čerpání a nakládání s finančními prostředky.

Finanční výsledky

Alokování zdrojů a finanční výsledky čerpání z fondů EU jsou průběžně uveřejňovány na internetových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj.

¹³ BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009. 79 s. ISBN 978-80-7408-014-2.

Obr. 2.1: Leták „Evropské fondy – aktuální stav“

Zdroj: <http://www.strukturnalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=8d698d7c-6436-47b9-98fe-7bf1d5b0e0d7>, strana 1/4

Pravidlo N+3 / N+2

Při čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie je nutné mít na paměti pravidlo N+3, které povazuje plnění přijatých závazků členské země vůči Evropské komisi do tří let od jejich přijetí (do konce třetího roku po roce přijetí daného závazku). V opačném případě může Evropská komise nárok na platbu za nerealizovanou část závazku definitivně zrušit. Pravidlo N+3 platí od programovacího období 2007 – 2013. Pro předchozí programovací období (2004 – 2006) platilo pravidlo N+2, tedy pravidlo, že závazek bylo nutné realizovat do konce druhého roku po roce přijetí závazku.

2.3 Realizace podpory ze strukturálních fondů EU

2.3.1 Zveřejnění výzvy a reakce na ni

Každá osoba, která má zájem o finanční podporu svého projektu z fondů EU, musí sledovat tak zvané výzvy. Ty zajišťují rovnou soutěž žadatelů o dané finanční prostředky operačních programů. Každá výzva obsahuje číslo výzvy, název konkrétního operačního programu, prioritní osy, oblasti podpory a jejich popis, pokud se nejedná o žádost elektronickou, pak místo předložení projektové žádosti, datum a hodinu, do kdy musí být nejpozději žádost předložena. Dále obsahuje přesný výčet charakteristik oprávněných žadatelů a odkaz, na kterém je možné najít podrobnější informace a kontakty týkající se projektu. Výzvy mohou být časově omezené (kolové) nebo neomezené (průběžné). Zpracováním a zveřejněním výzev je pověřen řídicí orgán příslušného operačního programu. Vyhlášené výzvy lze najít v tisku nebo na www.esfcr.cz. Každý, kdo má zájem o spolufinancování vlastních projektů prostředky z operačních programů, je povinen vypracovat projektovou žádost. Nejprve je tedy nutné vyplnit elektronický formulář, na základě kterého vznikne elektronický záznam v informačním systému. Tuto elektronickou podobu je potřeba doplnit o tištěnou verzi žádosti. Tištěná žádost musí být podepsaná a doplněná o další požadované dokumenty. Obě verze žádosti musí být označeny stejným kódem. Projektová žádost a ji doplňující dokumenty musí být zpracovány tak, jak nařizuje daný operační program. Kromě specifických údajů požadovaných daným operačním programem, každá projektová žádost musí obsahovat:

- údaje o žadateli o prostředky,
- informace o vlastním projektu,
- rozpočet projektu a jeho financování,
- soulad s danými horizontálními prioritami,
- prohlášení „de minimis“.

Některé operační programy požadují tzv. registrační a plnou žádost. Na rozdíl od registrační žádosti, která obsahuje pouze základní informace o žadateli a jeho projektu, plná žádost již obsahuje veškeré náležitosti. Plná žádost se však vypracovává až v případě, že je odpovědným orgánem schválena jako vyhovující podmínkám programu.

Na základě vyhodnocení projektových žádostí jsou finanční prostředky přiděleny projektu s nejvyššími kvalitami a potenciálem.

2.3.2 Implementační struktura

Veškeré subjekty, které se podílejí na řízení a následné kontrole operačních programů, souhrnně nazýváme implementační struktura. Tímto pojmem máme na mysli především řídicí orgán, platební a certifikační orgán, auditní orgán a zprostředkující subjekty.

Řídicí orgán je subjekt, který odpovídá za řízení programu, jeho správnost a efektivnost. Je odpovědný také za přidělování finančních prostředků z evropských strukturálních fondů v souladu s předpisy Evropské unie a legislativou státu. Hlavními úkoly řídicího orgánu jsou řízení, průběžné monitorování, kontrola a hodnocení činností, které v rámci operačního programu probíhají. Řídicí orgán také koordinuje celou implementační strukturu a je povinen zajišťovat dostatečnou informovanost a publicitu týkající se operačních programů.

Monitorovací výbor spolupracuje s řídicím orgánem a společně s ním také zodpovídá za kvalitu a účinnost provádění operačních programů.

Platební a certifikační orgán je zodpovědný za příjem plateb z fondů Evropské unie a za vyplácení finanční pomoci schváleným žadatelům. V České republice je tato úloha svěřena Ministerstvu financí, které působí jako platební a certifikační orgán pro všechny operační programy.

Auditní orgán kontroluje a ověřuje činnost řídicího a Platebního a certifikačního orgánu. Stejně jako úloha Platebního a certifikačního orgánu, výkon funkce auditního orgánu je svěřen Ministerstvu financí. Zde je však k zajištění nezávislosti vytvořen speciální odbor nazvaný podle své funkce Auditní orgán, který pracuje samostatně.

Zprostředkující subjekty vznikají na základě uzavření dohody s řídicím orgánem. Dohoda udává rozsah delegace funkcí a pravomocí z řídicího orgánu na zprostředkující subjekt. V některých operačních programech vykonává řídicí orgán také činnosti zprostředkujícího subjektu. Zprostředkující subjekty jsou činné především v oblastech vyhlašování výzev, hodnocení a následném výběru projektových žádostí, provádějí také průběžné sledování probíhajících grantových projektů, platby, kontrolu a jejich hodnocení. Jsou povinny zajistit dodržování pravidel při vyplácení pomoci. Zprostředkující subjekty také poskytují podporu žadatelům o grant ve formě informací a poradenských služeb.

Ti, kteří o finanční pomoc žádají a jejichž žádosti jsou schváleny, tudíž mohou realizovat své projekty pomocí finančních prostředků z fondů Evropské unie, jsou nazýváni *příjemci*.

Příklad:

Implementační struktura Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK):

- řídicí orgán: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR,
- monitorovací výbor: zástupci partnerských ministerstev, krajů, sociálních partnerů a dalších partnerů, předsedá zástupce Řídicího orgánu,
- platební a certifikační orgán: Ministerstvo financí ČR, odbor Národního fondu MF,
- auditní orgán: Ministerstvo financí ČR, odbor Auditní orgán,
- zprostředkující subjekty: kraje ČR, Czech Education and Research Agency (samostatný útvar MŠMT).¹⁴

2.3.3 Projektová žádost

Během přípravy žádosti o tento druh finanční podpory (tedy o finanční podporu z prostředků vyčleněných na daný operační program) je nutné řídit se důležitým poznatkem, že aby byl projekt vybrán a realizace byla úspěšná a přinesla prospěch všem stranám, musí vycházet z potřeb dané cílové skupiny příp. více stanovených cílových skupin, ale musí být také v harmonii s danou výzvou, na kterou reaguje, tedy v souladu se specifiky oblasti podpory daného operačního programu. Počet žádostí připadajících na jednoho žadatele není omezen, avšak tyto musí být vždy zaměřeny na různé oblasti či se musí lišit věcnou podstatou projektu a zároveň musí být stále v souladu s podmínkami výzvy.

Podporované aktivity

Aktivity přímo související se vznikem nákladů, které by bylo možno potenciálně hradit z finančních prostředků obdržených prostřednictvím operačního programu, jsou vymezeny obecně, a to právními předpisy Evropské unie popisujícími a upravujícími systém a funkci strukturálních fondů. Především pak nařízením, které upravuje Evropský sociální fond. Obecně můžeme těmito náklady rozumět:

- platy a mzdy pracovníků, kteří s cílovými skupinami v rámci realizace projektů pracují,

¹⁴ BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009. 79 s. ISBN 978-80-7408-014-2.

- vzdělávání a rekvalifikace osob patřících do cílových skupin,
- mentoring, koučing atd.

Avšak konkrétní výzvy mohou výčet podporovaných aktivit, které jsou stanoveny pouze obecně, dále zúžit či specifikovat. Konečný věcný obsah jednotlivých výzev se tudíž může výrazně lišit.

Cílová skupina

Ve většině případů se jedná o nejvíce určující údaj výzvy. Cílová skupina, tj. skupina obyvatel, které se uskutečnění projektu dotýká a plyne jí z něj předem definovaný užitek, může zahrnovat kupříkladu matky na mateřské dovolené, ženy ve věku nad 50 let, malé podnikatele nebo třeba etnické menšiny či jejich blíže specifikovanou část. Projektová žádost tedy vzniká na základě určení cílové skupiny, zjištění jejích problémů a potřeb a charakterizace aktivit, které jsou s cílovou skupinou zamýšleny tak, aby jejich realizace vedla k co nejefektivnějšímu řešení nalezených problémů a uspokojení potřeb skupiny. Charakteristika cílové skupiny, její potřeby a problémy jsou základem pro odůvodnění žádosti o finanční prostředky na realizaci projektu. I přes snahu žadatele, jeho domnělé i jednoznačně prokázané důvody pro realizaci projektu, však není možné získat tuto finanční podporu v případě, že cílová skupina nebude chtít, tedy nebude mít vůli, která by vedla ke změně, řešení problémů či uspokojení potřeb.

Oprávněný žadatel (příjemce podpory)

Oprávněným žadatelem, tedy potenciálním příjemcem podpory rozumíme fyzickou či právnickou osobu, která vyhovuje podmínkám stanoveným pro oprávněného žadatele popsáním v konkrétní výzvě. Pro OP LZZ se tímto rozumí fyzická i právnická osoba se sídlem na území České republiky, která je přímo zodpovědná za přípravu, uskutečnění a řízení projektu a nepůsobí jako prostředník. Ve výzvě dále žadatel prokazuje svou způsobilost zvládat rozsáhlejší činnost, která by měla odpovídat velikosti zamýšleného projektu. To dokazuje v projektové žádosti stručným popisem organizace a týmu osob, který by realizaci projektu prováděl. Své schopnosti dále dokládá seznamem projektů, s jejichž uskutečněním již má vlastní zkušenost. Zároveň žadatel přikládá podepsané Prohlášení o bezdlužnosti vůči veřejné správě a zdravotním pojišťovnám.

Potenciální žadatelé a jejich partneři nejsou oprávněni účastnit se výzvy nebo získat dotaci, pokud:

- jsou v likvidaci, hrozícím nebo vyhlášeném úpadku či je proti nim vedeno insolvenční řízení dle insolvenčního zákona¹⁵,
- se prokazatelně dopustili jednání závažným způsobem odporujícího profesní etice,
- nesplnili závazky vyplývající z povinností ke zdravotnímu pojištění, sociálnímu zabezpečení nebo daňovým odvodům.¹⁶

2.3.4 Příprava projektu

Žadatelé o tento druh finanční podpory jsou již povětšinou dobře zorientovaní v dané oblasti, znají ekonomickou i sociální situaci a oplývají tedy nejedním nápadem či plánem, jak určitou neblahou situaci změnit nebo zlepšit. Záměr projektu tedy shrnuje výsledky analýz a studií a nalézá a popisuje tak problém či nedostatek popř. zájem, který by uskutečnění předloženého projektu mohlo řešit. Přestože analýzy ani studie problémů a zájmů dokládající vhodnost a relevantnost záměru projektu, nejsou přímo dokládány v žádosti, jejich provedení a priori a následné doložení shrnutí jejich výsledků v žádosti je povinné. Není tedy možné provádět analýzy, ze kterých by měl záměr vycházet, až během realizace projektu, nýbrž je nutné provést je v předstihu tak, aby bylo možné uvést jejich výsledky již v projektové žádosti. Žadatel dále musí specifikovat vazbu projektu na konkrétní výzvu. Věcný obsah projektové žádosti musí být v souladu jak se zaměřením strukturálního fondu, ze kterého by měla finanční podpora plynout, se zaměřením dané oblasti podpory, tak především s konkrétní výzvou, na kterou projektovou žádostí reaguje.

Provedením předběžných analýz a studií také většinou dochází k vykrystalizování tzv. **klíčových aktivit**. Tedy aktivit, které jsou rozhodující pro dosažení cíle zamýšleného projektu, a tudíž pro celkovou úspěšnost projektu. V žádosti je nutné tyto klíčové aktivity blíže charakterizovat, tj. uvést název aktivity, metody práce, členy týmu, kteří se na aktivitě budou podílet, a stanovit také jejich harmonogram, tedy sled, ve kterém budou probíhat. To je důležité pro jejich řízení a kontrolování. Pro kontrolu a přehled jsou velmi důležité také výstupy, jejichž definování je také součástí projektové žádosti. Výstupem můžeme rozumět

¹⁵ ve smyslu zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 62, s. 2130-2215. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2006/sb062-06.pdf>. ISSN 1211-1244.

¹⁶ BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009. 79 s. ISBN 978-80-7408-014-2.

počet úspěšných nových podnikatelů, osob z cílové skupiny opět začleněných do pracovního procesu, vzdělávací texty, vytvořené příručky atd.

Partnerství

V případě, že je problém natolik obsáhlý, že žadatel potřebuje přizvat do projektu další subjekty či osoby, tyto se stávají partnery popř. dodavateli služeb. Partner se většinou podílí na tvorbě projektové žádosti i na samotné realizaci projektu. Partner se však nepodílí na běžné administrativě v rámci projektu a nesmí poskytovat služby, které je běžně možné realizovat tržně. Partner dále není dodavatelem zboží ani služeb. Náklady na nákup služeb jsou uváděny v rozpočtu a průběžně uhrazovány na základě faktur dodavatele. Žadatel kontroluje aktivity uskutečňované partnerem a za ně také odpovídá.

Rozpočet

Posuzování rozpočtu, jeho hospodárnosti a efektivnosti vynakládání finančních prostředků v závislosti na zamýšlených aktivitách a stanovených cílech je jedním z nejvýznamnějších hledisek posuzování projektových žádostí. Příručky pro tvorbu projektových žádostí většinou uvádějí také doporučovanou úroveň platů a mezd.

Rizika realizace projektů

V některých případech může dojít ke změnám či v horším případě výpadkům osob v realizačním týmu, k odstoupení partnera z důvodu nedostatečného plnění závazků vyplývajících z uzavřené partnerské smlouvy. Může také dojít k porušení harmonogramu, a to především tehdy, když dojde k prodloužení doby realizace některé z aktivit. Z různých důvodů může také dojít k nedostatečnému naplnění skupiny účastníků projektu či nezájmu cílové skupiny o nabízená školení či kurzy. Dalším výrazným problémem je špatně odhadnutá finanční stránka projektu (vznik nedostatku financí), čímž vzniká potřeba financovat projekt z jiných zdrojů. Pro veškerá rizika, která žadatel identifikuje, musí v rámci projektové žádosti také uvést návrhy opatření, kterými jim bude předcházet.

2.3.5 Řízení projektu

Tento proces tvoří čtyři základní etapy. V první etapě se uchazeč zabývá vymezením a definováním zadání projektu. Čas druhé etapy naplňují činnosti potřebné k detailnímu naplánování projektu a vytvoření projektové žádosti. Ve třetí etapě – ta přichází tehdy, je-li

projekt vybrán a schválen – probíhá realizace projektu. Celý proces pak završuje čtvrtá etapa, a to předání a hodnocení projektu i výsledků jeho realizace.

Metod, jak řídit je obecně mnoho, avšak v případě projektů ucházejících se o finanční podporu z operačních programů je specifické to, že jde vždy o soubor nerutinních, kreativních činností, které jsou neopakovatelné. Tím je vyloučen strnulý přístup k řízení takovýchto projektů.

Informační systém

Pro zpracovávání projektových žádostí byl vyvinut speciální původně softwarový nástroj, dnes internetový elektronický formulář, pojmenovaný Benefit. V současném programovacím období 2007-2013 se projektové žádosti o podporu ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti zpracovávají v elektronickém formuláři Benefit 7. Na rozdíl od minulého programovacího období, kdy si uživatel instaloval software na počítač, kde byla žádost zpracovávána, dnes žadatel pracuje s elektronickým formulářem využívajícím internetové rozhraní. Tímto je mimo jiné umožněna pružná spolupráce mezi vzdálenými pracovišti. Přístup je chráněn přihlašovacím jménem a heslem, tudíž data takto uložená na vzdálený server jsou chráněna před třetími osobami. V některých případech je možné umožnit přístup k projektové žádosti vybraným registrovaným osobám. Jejich editační práva k žádosti mohou být omezována. Po schválení projektu funguje Benefit 7 jako komunikační kanál mezi řídicím orgánem a tím, kdo projekt realizuje.

2.3.6 Hodnocení žádostí a grantová smlouva

Proces hodnocení projektových žádostí probíhá v několika etapách. Po přijetí žádostí probíhá jejich formální posouzení. Součástí tohoto posuzování je kontrola shody projektu se základními podmínkami operačního programu, s cíli vytyčenými v rámci poskytování finanční podpory ze strukturálních fondů a další. Některé závady je ještě možné opravit, jiné však ne a tyto žádosti jsou posléze vyřazeny. Po formálním posouzení žádostí přichází posuzování expertní, kdy nejméně dva nezávislí experti bodují jednotlivá kritéria. Bodový výsledek je pak průměrem jejich hodnocení. Na rozdíl od expertního posouzení žádostí, kdy proces posuzování probíhá bez srovnávání s ostatními projekty, výběrová komise naopak posuzuje a porovnává žádosti doporučené experty k financování mezi sebou. Tato komise pak vypracovává doporučení k rozhodnutí řídicího orgánu. Posuzování a rozhodování o projektových žádostech trvá v průměru půl roku. O schválení či zamítnutí žádosti je žadatel

písemně informován. V případě schválení podpory projektu je žadatel vyzván k podpisu grantové smlouvy.

Grantová smlouva

Grantová smlouva určí závazky obou stran. Především se jedná o závazek řídicího orgánu poskytnout předem určenou konkrétní výši podpory a závazek realizátora uskutečňovat projekt tak, jak byl prostřednictvím projektové žádosti schválen. Grantová smlouva může obsahovat také informace o změnách, které byly oproti projektové žádosti upraveny a schváleny. Nejčastěji se jedná o přepracování rozpočtu projektu aj. Ze strany žadatele jsou změny projektu posuzovány a prováděny dvěma způsoby. Změny nepodstatné (např. změna kontaktní osoby v projektu), o jejichž provedení pouze informuje řídicí orgán v monitorovací zprávě, a změny podstatné, které je nutné před provedením nechat schválit řídicím orgánem a připojit ke grantové smlouvě ve formě dodatku. Po podpisu grantové smlouvy bývá často v brzkém termínu uvolněna první zálohová platba, která slouží k započetí realizace samotného projektu. Realizace projektu musí dále probíhat v souladu s grantovou smlouvou.

2.3.7 Kontrolní procesy

Jak uvádí Josef Budík ve své publikaci „...v jakékoliv organizaci je potřebné kontrolovat především nestabilní procesy a nové činnosti. A právě o nové činnosti jde při řízení projektů.“¹⁷. Při provádění různých činností v rámci řízení projektu je nutno tyto kontrolovat. Kontrolu provádějí jednotliví členové podílející se na realizaci projektu. Komplexní kontrolou je pověřen zpravidla manažer. Výsledky kontroly jsou předkládány řídicímu orgánu nejčastěji prostřednictvím písemných tzv. monitorovacích zpráv. Může také proběhnout kontrola na místě, ale ta je spíše výjimečná, namátková.

Kontrola projektu řídicím orgánem probíhá několika způsoby:

- *předběžná kontrola*: řídicí orgán má právo ověřit si, zda informace uváděné v projektové žádosti souhlasí se skutečností, tato kontrola probíhá přímo v organizaci příjemce podpory či partnera projektu.

¹⁷ BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009. 79 s. ISBN 978-80-7408-014-2. s. 51.

- *průběžná kontrola*: monitorování průběhu realizace projektu probíhá prostřednictvím tzv. monitorovacích zpráv. **Monitorovací zpráva**¹⁸ obsahuje popis realizace projektu a prováděných klíčových aktivit, nastínění problémů, které při realizaci vznikly a jejich řešení, stav plnění tzv. monitorovacích indikátorů, žádost o další platbu, vyúčtování nákladů, popis zajišťování publicity projektu atd. Grantová smlouva určuje termíny, ke kterým příjemce podpory zpracovává a předkládá monitorovací zprávy.
- *následná kontrola*: je uskutečňována prostřednictvím závěrečné monitorovací zprávy, která se předkládá řídicímu orgánu do dvou měsíců od ukončení realizace projektu. Následná kontrola však může v organizaci proběhnout v průběhu 10 let od ukončení projektu.
- *kontrola na místě*: tento druh kontroly provádí skupina alespoň dvou osob. Není-li důvod pro neohlášenou kontrolu, příjemce podpory o kontrole dopředu ví a je informován o dokumentaci, kterou bude kontrola posuzovat.

Pro účely tvorby monitorovací zprávy slouží také informační systém Benefit 7¹⁹.

2.3.8 Ukončení projektu

S datem ukončení realizace projektu, které bylo stanoveno v grantové smlouvě či bylo následně upraveno písemným souhlasem řídicího orgánu, je ukončena možnost realizace aktivit prováděných v rámci projektu. Aktivita, které budou prováděny po tomto datu, již nebude možné proplácet z veřejných prostředků a stávají se tak náklady financovanými z vlastních příjmů realizátora projektu. Po tomto termínu ještě může dojít k platbě za činnosti, které probíhaly v době realizace projektu. Tyto platby probíhají v období mezi ukončením realizace projektu a dnem předložení závěrečného vyúčtování. Závěrečná monitorovací zpráva musí být vypracována a předložena nejpozději do konce druhého měsíce, který následuje po měsíci, ve kterém byla realizace ukončena. Tato monitorovací zpráva obsahuje oproti běžným monitorovacím zprávám také celkové hodnocení výstupů projektu a výsledků realizace projektu. S touto zprávou je také nutno doložit vyúčtování nákladů projektu.

2.3.9 Archivace

Veškeré dokumenty týkající se projektu je nutné archivovat 10 let počínaje 1. lednem kalendářního roku následujícího po roce, kdy byla realizace projektu ukončena. Náklady na archivaci není možné uznat jako náklady projektu.²⁰

¹⁸ Pro názornost – *Měsíční monitorovací zpráva za prosinec 2011* dostupná z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/5350d752-9e58-4904-8835-c7e74d6ffe3e/MMZ---prosinec-2011>.

¹⁹ <https://www.eu-zadost.cz/uvod.aspx>.

3 Co-workingové centrum Viva

3.1 Občanské sdružení

Občanské sdružení je dle zákonů platných na území České republiky, konkrétně podle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů²¹, společenství fyzických i právnických osob, které spolupracují a jednají ve společném zájmu. Občanské sdružení je neziskovou organizací, je osvobozeno od některých správních poplatků (např. poplatek za ověření úředních dokumentů) a především má možnost získat granty a dotace na podporu své činnosti od soukromých dárců, nadací, ministerstev i mezinárodních institucí. Občanské sdružení může vlastnit majetek, ale tehdy musí vést také účetnictví. V případě, že má občanské sdružení příjmy, je nuceno podávat daňová přiznání na příslušný finanční úřad. Ke vzniku občanského sdružení je zapotřebí podání návrhu registrace občanského sdružení na Ministerstvu vnitra České republiky. K registraci musí být vytvořen přípravný výbor složený nejméně ze tří osob, z nichž alespoň jedna je starší 18 let, a je nutno také sepsat stanovy. Návrh na registraci musí obsahovat: jména, příjmení, bydliště, data narození (rodná čísla) a podpisy členů přípravného výboru, označení zmocněnce, který byl určen k jednání jménem přípravného výboru (zmocněnec může disponovat plnou mocí, kterou dokládá v případě potřeby jednat za občanské sdružení) a text stanov ve dvou vyhotoveních. Stanovy tvoří: název sdružení, který obsahuje označení „o.s.“ nebo „občanské sdružení“, sídlo sdružení, účel činnosti sdružení, orgány sdružení, způsob jejich ustavování, určení orgánů a zmocněnců ve věci jednání ve jménu sdružení, práva a povinnosti členů občanského sdružení, případné organizační jednotky jednající vlastním jménem a zásady hospodaření občanského sdružení.²²

3.2 Institut pro ženy, o.s.

3.2.1 Charakteristika Institutu pro ženy, o.s.

Občanské sdružení Institut pro ženy (dále také IPŽ, Institut) bylo registrováno dne 10. 12. 2007. Přípravný výbor byl složen z Ing. Renaty Ptáčníkové jakožto prezidentky sdružení a viceprezidentů Petra Němčíka a Petry Malchárkové. Sídlo na ulici Lyskova 564 v obci Krmelín zůstalo od registrace občanského sdružení nezměněno. Od okamžiku založení se IPŽ

²⁰ BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009. 79 s. ISBN 978-80-7408-014-2.

www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Jak-na-projekt.

Dokument *Systém řízení projektu* dostupný z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Files/00/00c0db99-84ae-4317-823e-13d4593f728f.pdf>.

²¹ Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1990, částka 19, s. 366-369. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1990/sb019-90.pdf>.

²² <http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=132554>.

snažilo budovat své materiální zázemí, byly také vytvořeny webové stránky sdružení²³. Zahájení činnosti Institutu pro ženy doprovázelo slavnostní otevření prostor Institutu dne 2. února 2008, tehdy se jednalo o prostory v budově ICEC na ulici Sokolské 99 v Moravské Ostravě. Ostravskému publiku tak byl představen první svou komplexností ve zdejší oblasti jedinečný projekt pro ženy. Název sdružení již více „genderový“ snad být ani nemohl. To však byl nejvyšší záměr – ukázat společnosti, že i ženy mají právo mít svůj prostor, své organizace, kde se budou setkávat, diskutovat, vzdělávat se, relaxovat a dělat vše, čeho se jim v běžném životě zatím nedostávalo. Touhou zakladatelů Institutu bylo učinit ženu sebevědomější i sebeuvědomělejší, vzdělanější, vyrovnanější. Na základě této hlavní myšlenky byly vytvořeny tři pilíře, na kterých celé sdružení stálo. Těmi byly:

1. Vzdělávání
2. Mentoring
3. Sebepoznávání

Vzdělávání, které tvořilo první pilíř, dalo vzniknout tzv. „Školnímu roku pro ženy“, který měl trvat 3 měsíce a tvořit jej měly 4 předměty, které byly dále doplněny o setkání se zajímavými osobnostmi Moravskoslezského kraje. Byly také vytvořeny komerční kurzy (například kurz Sebevědomě svá, který vedla přímo prezidentka IPŽ Renata Ptáčníková). Tento pilíř šel ruku v ruce s druhým, kterým byla tehdy dosud neznámá a inovativní metoda předávání zkušeností nazvaná mentoring. Prostory Institutu pro ženy tedy tvořil i tzv. Mentorský salónek, ve kterém si mohla návštěvnice Institutu pro ženy (mentee) sjednat schůzku se zkušenějším člověkem (mentorem) voleným dle tématu, který se ženou problém rozebral, nastínil jí, jak by k situaci přistupoval on sám nebo jak by danou situaci řešil a popsal jí vlastní zkušenosti se situací či problémem. Řešení si však musela žena najít a rozhodnout sama. Třetí pilíř, sebepoznávání, zahrnovalo relaxační, pohybové a pěstíci aktivity. Ženy tedy mohly navštívit masáže, poradenství týkající se vizáže, cvičení v lese, kurzy inline bruslení a další. Vzhledem k jistému faktu, že k ženám patří samozřejmě také jejich děti, byl v Institutu vytvořen dětský koutek, který poskytoval hlídací služby, a minikavárna.²⁴

Mentoring podle IPŽ

²³ www.institutprozeny.cz.

²⁴ Interní dokument IPŽ: *Institutprozeny – tiskovka k otevření*.

Institut pro ženy považoval tento nový nástroj, který dosud nebyl v českých podmínkách nijak zvlášť znám natožpak používán, za své „rodinné stříbro“. Vzhledem k pozitivním zkušenostem a kladným ohlasům veřejnosti na tento inovativní způsob osobnostního rozvoje, se IPŽ rozhodl dále tento pilíř rozvíjet. V lednu 2009 tedy vznikl vlastní dokument, který principy této metody shrnul. Mentoring v praxi Institutu pro ženy sleduje dva cíle. Těmi jsou pomoc ženám netradičním způsobem, tj. radou a činem, a mimo jiné také vytvoření takového povědomí o Institutu, aby byl pojem mentoringu v místním prostředí spojován především s tímto občanským sdružením jako první či jednou z prvních společností v regionu, která se touto metodou zabývá a poskytuje ji. Principy mentoringu jsou důvěryhodnost a schopnost zachovávat osobní tajemství, navázání hlubšího osobního kontaktu s klientkou a zachování kvality přístupu k mentorování. Dodržováním těchto principů v praxi je možno zajistit vysokou úroveň kvality provádění této metody rozvoje osobnosti.

Institut pro ženy považuje mentoring za dlouhodobý vztah mentora (školitele, lektora, „zkušenějšího“) a mentee (klient), který musí být pro udržení kvality tohoto nástroje jasně strukturován v obsahu i čase, ač vlastní metody přístupu lektora ke klientovi se mohou značně lišit. Mentoring v podání Institutu pro ženy je metoda, jak vést klientku a pomoci jí překonat velké překážky malými kroky skrze poznávání vlastních schopností a potřeb. Proces mentorování začíná prvním sezením, kdy lektor klientce vysvětlí smysl a zásady mentoringu, připomene nutnost vlastní aktivní spolupráce (IPŽ vychází ze zkušenosti, že si lidé často pletou psychologické a jiné poradny s tímto nástrojem, který vyžaduje vlastní zapojení klienta). Výstupem tohoto sezení by mělo být přesné pojmenování problému, na základě kterého je následně klientka svěřena do péče toho mentora, který je v její věci nejzkušenější a je tak nejlépe připraven jí pomoci. Vzhledem k tomu, že mentoring byl v Institutu pro ženy v období vytvoření dokumentu užíván především k pomoci rozvíjení vlastní podnikatelské činnosti žen, v tomto kroku, tedy při druhém sezení, by mělo dojít především ke zjištění vzdělání klientky, její praxe, dřívějších pokusů o podnikání a případných důvodech neúspěchu. Tímto způsobem dochází k vytvoření přehledu silných a slabých stránek klientky a prostředí, které ji obklopuje. Vzniká tak podklad pro třetí sezení, jehož náplní je vytvoření SWOT analýzy, která poskytne základ pro dialog a diskuzi o možnostech klientky. Ženě by tak mělo být nastaveno zrcadlo, které jí ukáže, jaké jsou její možnosti v danou chvíli, její silné

stránky, ale také místa, kde naopak hrozí potenciální rizika. Měly by jí být poskytnuty rady a návrhy na odstranění potenciálních rizik a řešení problémů a překážek.²⁵

Kromě již zmíněného nového nástroje vzdělávání tj. mentoringu přišel Institut pro ženy také s tehdy ještě poměrně novou a běžně nepraktikovanou metodou, kterou bylo tzv. Zážitkové vzdělávání. To zahrnuje několik fází učení, kterými jsou primární aktivizace žen, aplikace vzdělávání prožitkem (které je daleko účinnější a zajímavější než pouhé shromažďování informací), rozbor chování a postojů v dané situaci a jejich zobecnění a vytvoření konceptu pro další jednání. Institut pro ženy si tedy postupně získával svou vlastní klientelu.

3.2.2 Vývoj IPŽ

Institut pro ženy začal brzy po svém vzniku spolupracovat na projektu Podnikavá žena. Od února do srpna 2008 propůjčoval prostory, kde následně probíhalo osm vzdělávacích kurzů v rámci tohoto projektu, kterými byly: Komunikační a prezentační dovednosti, Manažerské dovednosti, Analytické dovednosti, Image, Obchod a nákup, Ekonomika a právo, Osobnostní rozvoj a kurz nazvaný EU. Tento projekt byl natolik úspěšný, že některé aktivity započaté tímto projektem (který byl mimo jiné již projektem navazujícím na projekt Aktivní žena realizovaný v období od 4/2005 do 4/2006) pokračují dosud. Projekt Podnikavá žena byl realizován s finanční pomocí OPLZZ 2.2 Podpora rovných příležitostí žen a mužů na trhu práce v období 1/2007 až 8/2008. V srpnu 2008 byl Institutu schválen první mezinárodní projekt v rámci programu Grundtvig. Název projektu byl Erzhalte Biographie – „Narrated Biography – Story Management for Adult Education“ (zkráceně Story) a principem bylo diskutování o problémech a jejich řešeních, předávání vlastních zkušeností a získávání zkušeností partnerů. Na tomto projektu se již podílela Andrea Chrápková, která je v současnosti jednou z klíčových zaměstnanců občanského sdružení Institut pro ženy. Druhý projekt, který byl schválen v září 2008 a kde IPŽ figuroval jako partner, byl projekt programu přeshraniční spolupráce nazvaný Vzdělávání a osobnostní rozvoj žen v česko-slovenském příhraničí. Realizace projektu začala v únoru 2009, avšak po dvou měsících byla přerušena a nakonec byl projekt úplně zastaven z důvodu odstoupení hlavního realizátora. V říjnu 2009 byl uskutečněn první tak zvaný Kulatý stůl na téma Kariéra. Jednalo se o diskuze, na které byly přizývány známé a významné vzdělané osobnosti především ženského pohlaví. Takto navštívily Ostravu například takové osoby jako Jana Bobošíková a Věra Flasarová, tehdejší europoslankyně, nebo herečka a diplomatka Magda Vašáryová a další. Kulaté stoly

²⁵ Interní dokument IPŽ: *Mentoring – pravidla 270208*.

zaznamenaly velký úspěch, a proto se k nim v budoucnu miní Institut pro ženy opět vrátit. V nadcházejícím období byly pořádány další kurzy, plesy a workshopy podporující ženy v Moravskoslezském kraji. Probíhala realizace již schválených projektů a byly také nadále vytvářeny nové.²⁶

3.2.3 IPŽ v roce 2010

Rok 2010 byl pro občanské sdružení Institut pro ženy velice důležitý. Byly realizovány schválené projekty, tudíž do IPŽ přicházely finanční prostředky, které umožnily z nejschopnějších stážistek Institutu učinit jeho stálými zaměstnanci. Mimo jiné přibyli i dlouhodobě spolupracující lektoři kurzů. Stávající osobnosti Institutu pro ženy, tedy prezidentku sdružení Renatu Ptáčnickovou, která současně působila jako projektová manažerka a lektorka, a Andreu Chrápkovou, vedoucí evropských projektů a financí, doplnily Daniela Dunčová, vedoucí komerční sekce IPŽ a projektová manažerka projektu Zdravá škola (realizován od května 2010 ve spolupráci se SPŠ Tachov), Lenka Kyjonková, vedoucí mezinárodních projektů a manažerka projektu Klíče k budoucnosti (realizován od května 2010, žadatelem byla společnost Athena, Institut pro ženy zde figuroval jako partner projektu), a Pavlína Miturová, projektová manažerka, specialistka na vzdělávání, lektorka a manažerka projektu Eso v rukávu (realizován od října 2010, opět ve spolupráci se společností Athena). Ke stálým lektorům, Renatě Ptáčnickové (Sebevědomě svá) a Světlaně Ličkové (Sebepoznání, Meditace, Numerologie aj.), přibyli tito: Hana Danihelková (Mentoring), Irena Váňová (Vizáž, barevná typologie, Módní trendy atd.) a Peter Fridrich (Sebeobrana, Feng Shui). V roce 2010 Institut pro ženy dvakrát změnil logo, a tak vznikl grafický návrh, který byl marketingově úspěšný a tak zdařilý, že jej společnost dosud užívá. IPŽ se také několikrát stěhoval. Finálně se usídlil na ul. Slavníkovců, kde působil až do konce listopadu 2011, kdy se postupně přesunul do prostor nově vznikajícího co-workingového centra Viva. Celkově jméno tohoto občanského sdružení podporujícího ženy rostlo a v ostravském prostředí pomalu ale jistě nabývalo na významu. Nejdřív se sice potýkalo s odmítavými postoji, které vyjadřovali především muži zmatení ze svých vlastních manželek a partnerek, které se navštěvováním Institutu stávaly sebevědomější, vzdělávaly se, začínaly si sebe vážit, starat se o sebe a rozvíjet se. Pracovníci IPŽ se nejednou setkali s negativními projevy, nepřejícností a zavrhováním smyslu existence Institutu. Posléze však i muži začali projevovat zájem o kurzy Institutu pro ženy, které jim však nebyly dosud přístupné. Posléze tedy v roce 2011 byly také v IPŽ otevřeny kurzy, na kterých byli vítáni také muži, například Feng Shui nebo Kurz

²⁶ *Výroční zpráva za rok 2008 a Výroční zpráva za rok 2009*, Institut pro ženy o.s. dostupné z: www.institutprozeny.cz/category/vyrocní-zpravy-29.

přípravy kávy. Účel „existence pro všechny“ přebralo v současné době centrum Viva, kteréžto je dcerou občanského sdružení Institut pro ženy a svou komplexností vytváří prostor pro realizaci celé rodiny.²⁷

3.2.4 Projekt Silná dvojka

Dosud naprosto nejzásadnějším a nejvýznamnějším projektem, který občanské sdružení Institut pro ženy realizoval, byl projekt Silná dvojka. Tento projekt probíhal v období od prosince 2009 do konce listopadu 2011 a zaznamenal velký úspěch. Projekt byl dokonce vybrán a bude jako jediný reprezentovat Českou republiku na unijním poli jako příklad úspěšného projektu realizovaného pomocí finančních prostředků Evropské unie.

Vzhledem k tomu, že samotná projektová žádost obsahuje jisté know-how autora a za předpokladu, že byla-li žádost schválena a její realizace byla snad více než úspěšná, je projektová žádost kvalitní po obsahové i formální stránce, bude toto respektováno. Nebude tedy publikována celá projektová žádost projektu Silná dvojka, ale bude pouze popsán a přiblížen obsah této projektové žádosti. Tato část práce bude zaměřena především na hlavní obsahové celky a aspekty, které jsou následně při výběru komisí posuzovány. Budou přiblíženy především prvky popisovaných v předcházející části této práce, která se zabývala teoretickou stránkou problematiky strukturálních fondů a čerpání finančních prostředků z nich.

Identifikace operačního programu, výzvy a projektu, místa realizace

Jedná se o finanční podporu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Projektová žádost byla zpracována na základě výzvy č. 31 Výzva pro předkládání GP 3.3 – Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce²⁸, která byla vytvořena pro jednotky, jejichž hlavním předmětem činnosti není podnikání. Projekt nese název SILNÁ DVOJKA – poradenství a spolupráce dvou skupin žen v oblasti výroby a prodeje ručních prací: + 50 let (výrobce) a -25 let (prodejce). Projekt byl realizován na území Moravskoslezského kraje, konkrétně v obcích Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava, Ostrava-Jih (jednotky NUTS5).

Žadatel a partner projektu, realizační tým

²⁷ Výroční zpráva za rok 2010, Institut pro ženy, o.s. dostupná z: www.institutprozeny.cz/category/vyrocnizpravy-29.

²⁸ <http://www.esfcr.cz/vyzva-k-predkladani-grantovych-projektu-op-lzz-v-ramci>.

Žadatelem o dané finanční prostředky byl Institut pro ženy, o.s. Partnerem se stal Institut Rozvoje Podnikání, s.r.o. Ten nesl zodpovědnost za některé aktivity, kterými byly: podíl na oslovování cílové skupiny, tvorba metodiky vzdělávacího kurzu Virtuální firma, realizace tohoto vzdělávacího kurzu, podíl na tvorbě náplně a aktualizacích webového portálu. Realizační tým projektu byl vytvořen z pracovníků těchto dvou společností, tedy Institutu pro ženy, o.s. a Institutu Rozvoje Podnikání, s.r.o.

Popis projektu, klíčové aktivity a rizika projektu

Autoři projektu vycházeli z provedených analýz, které jen potvrzovaly vlastní poznatky získané dlouhodobou spoluprací s danou sociální skupinou. Hlavním impulzem bylo zjištění, že starší ženy mnohdy ovládají svou originalitou a jedinečností zpracování dnes velmi vyhledávané produkty ruční výroby, bohužel se však v současném tržním prostředí neorientují a tyto výrobky neumí následně prodat. Cílem projektu se tedy stalo vytvoření dvojic skládajících se ze starší ženy, která se především zabírala ruční prací, kterou ovládala, a mladé ženy, která se orientovala na trhu a dokázala vytvořenou „firmu“ řídit a tyto výrobky úspěšně prodávat. Klíčovými aktivitami projektu byly tyto:

- Oslovení cílové skupiny a publicita pro budoucí poptávku,
- Personální audit,
- Tvorba metodik,
- Poradenství ženám,
- Školení žen a vytvoření virtuálních firem dvojic,
- Vytvoření a provoz webového portálu a e-shop,
- Workshopy, vyhodnocování a závěrečná konference.

Rizika projektu byla vždy pokryta řešeními, která je v konečném důsledku eliminovala. Byly jimi například riziko nedodržení harmonogramu aktivit, které bylo eliminováno navržením aktivit s určitou časovou rezervou, nebo riziko personálních změn, které bylo vyřešeno participací pouze zkušených, ověřených a zodpovědných pracovníků.

Cílové skupiny

V tomto projektu jsou stanoveny dvě cílové skupiny. První cílovou skupinu tvoří ženy starší 50 let. Ty jsou ohroženy sociálním vyloučením z důvodu složitého znovuzачlenění na trhu práce, jsou-li z něj uvolněny. Tyto ženy jsou skrytě diskriminovány, a to kvůli věku, zdravotnímu stavu, strnulým pracovním návykům, horší schopnosti učit se novým věcem a

problémy při běžné obsluze počítače. Druhou cílovou skupinou jsou ženy naopak „příliš“ mladé tj. do 25 let věku, které neoplývají dostatečnými praktickými zkušenostmi a dovednostmi. Zaměstnavatelé ženy bez praxe většinou nechtějí, a tak jsou dlouhodobě nezaměstnány a často vyloučeny z běžného sociálního života.

Harmonogram realizace projektu

Realizace projektu započala v prosinci roku 2009 oslovováním cílové skupiny a publicitou pro budoucí poptávku. Tyto aktivity pokračovaly do dubna 2010 a dále pak probíhaly od ledna do září 2011. Začátkem roku 2010 však přibýly další klíčové aktivity, kterými bylo vytváření a následný provoz e-shopu (tato aktivita probíhala až do ukončení projektu v listopadu 2011). V únoru 2010 započala tvorba metodik poradenských modulů, vzdělávacích kurzů a Virtuální firmy, která trvala přibližně do poloviny roku 2010. Na jaře 2010 proběhl personální audit, při kterém došlo ke spárování žen a vytvoření tzv. Silných dvojek. V červenci 2010 začala realizační fáze poradenství ženám. Tato aktivita trvala do května roku 2011. Na přelomu roků začala školení žen a realizace Virtuální firmy Silných dvojek, to trvalo až srpna 2011. V měsících dubnu, srpnu a říjnu roku 2011 proběhly workshopy k projektu, v konečné fázi realizační doby projektu, tedy v říjnu 2011 proběhla závěrečná konference a předání Best practices dalším. Projekt byl ukončen 30. 11. 2011. Po celou dobu realizace projektu Silná dvojka probíhala soustavná činnost Řízení a administrativa projektu, která sice není klíčovou aktivitou projektu, ale již podle názvu je logické shledat ji důležitou.

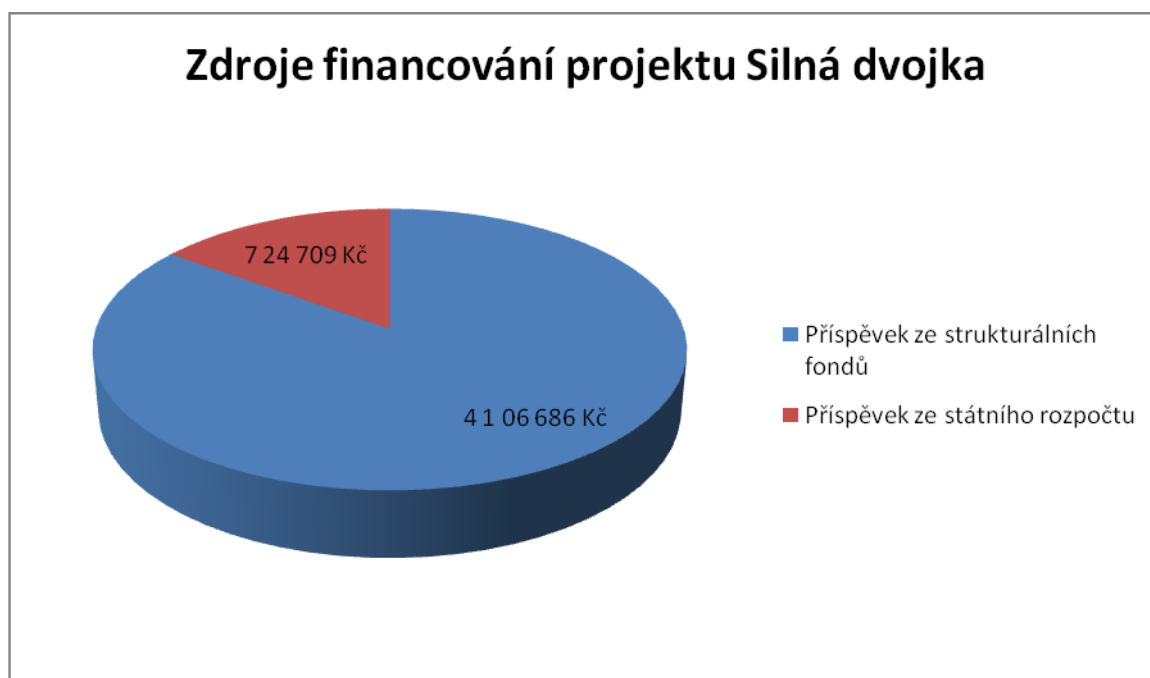
Publicita

Publicita projektu byla zajištěna několika způsoby, například vytvořením samolepek povinných log, inzercí v médiích, vytvořením tištěných materiálů a tak dále.

Financování projektu

Celkové výdaje projektu byly stanoveny ve výši 4 831 395,36, z toho 85% bylo financováno ze strukturálních fondů, tj. 4 106 686,05 Kč, a zbylých 15% bylo hrazeno z národních veřejných zdrojů, tedy ze státního rozpočtu, tj. 724 709,31 Kč.

Graf 3.1:

Zdroj dat: Projektová žádost Silná dvojka

Tyto finanční prostředky byly rozděleny do pěti přibližně stejných plateb.²⁹

Tab. 3.1: Finanční plán projektu Silná dvojka

Číslo žádosti	Pořadí žádosti o platbu	Datum předložení žádosti o platbu	Předpokládaná požadovaná částka (Kč)
01	1. platba	01.02.2010	966 279,00
02	2. platba	01.08.2010	966 279,00
03	3. platba	01.02.2011	966 279,00
04	4. platba	01.08.2011	966 279,00
05	5. platba	01.02.2012	966 279,36

Zdroj dat: Projektová žádost Silná dvojka

3.2.5 Pokračování projektu Silná dvojka, jeho výstupy

Mediálně a komerčně nejvýznamnějším výstupem projektu Silná dvojka je e-shop www.kreativnidarky.cz. Významnými se však staly také prodejní výstavy. První prodejní výstava proběhla v prostorách Institutu pro ženy na ul. Slavníkovců 7. prosince 2010. Tehdy

²⁹ Interní dokument IPŽ: *Projektová žádost Silná dvojka*.

se poprvé setkaly zájemkyně z řad účastnic projektu osobně při prezentování svých výrobků. Do této doby probíhal prodej výrobků pouze přes e-shop. Tato výstavní a prodejní akce byla sice úspěšná, avšak neumožňovala účastnicím srovnání s konkurencí běžného tržního prostředí. Proto byla 19. 8. 2011 v hotelu Park Inn v Ostravě uspořádána velká akce s názvem Kreativní žena, která byla mediálně propagovaná a především byla přístupná veřejnosti. Pro společnost Institut pro ženy toto znamenalo první velkou zkušenost s pořádáním vlastních akcí takových parametrů, která byla poměrně úspěšná. Kreativní žena 2 proběhla na podzim, 19. 11. 2011. Akce byla uspořádána opět v hotelu Park Inn. Znovu se zde setkaly účastnice projektu Silná dvojka, kterým tak byla nabídnuta možnost poučit se ze zkušeností, které získaly na prvním ročníku Kreativní ženy, osvojit si běžné tržní praktiky a stát se tak opět o něco konkurenceschopnější v běžném obchodním prostředí. Mohly tak porovnat vlastní kvalitu, efektivnost výroby a konkurenceschopnost s jinými autory, kteří se se svými výrobky na trhu již pohybovali. To bylo hlavním účelem pořádání druhého ročníku Kreativní ženy. Listopadová Kreativní žena byla více než úspěšná. Proto se Institut pro ženy rozhodl uspořádat třetí, již čistě komerční ročník Kreativní ženy. Tento ostravský svátek módy, jak jej sami organizátoři pracovně nazvali, který se tentokrát ponese ve stylu francouzské módy, bude uspořádán dne 21. 4. 2012 opět v prostorách hotelu Park Inn. Předpokládá se, že tato akce nebude zisková. Organizátoři věří ve výsledek v podobě čisté nuly. I přesto se občanské sdružení Institut pro ženy rozhodlo, že část výtěžku z prodeje vstupenek věnuje dětské onkologii Fakultní nemocnice v Ostravě.

Projekt Silná dvojka realizovaný prostřednictvím veřejných finančních prostředků, především pak prostředků plynoucích skrze OP Lidské zdroje a zaměstnanost z Evropského sociálního fondu, byl natolik úspěšný, že se Institut pro ženy rozhodl vytvořit jeho pokračování s názvem Kreativní žena. Projekt Kreativní žena byl již dvakrát podán k posouzení, podle slov prezidentky Institutu Renaty Ptáčníkové, však je na komise i experty, kteří projekty posuzují v současné době vyvíjen takový tlak ze stran politické lobby, že je nemožné, aby žadatel, který nemá jisté konexe, při posuzování uspěl. Tým Institutu pro ženy však stále doufá a věří, že tyto tlaky časem pominou a pokračovací projekt Kreativní žena nakonec bude realizován.

3.3 Centrum Viva

3.3.1 Realizace projektu co-workingového centra Viva

První myšlenka na co-workingové centrum vznikla v hlavě prezidentky Institutu pro ženy, dle jejích vlastních slov, v okamžiku, kdy vůbec úplně poprvé slyšela výraz co-working.

Tehdy ji napadlo, že se jedná o zajímavé téma pro projekt. Tato myšlenka jí v hlavě „seděla“ dlouho. Institut pro ženy fungoval, dostal se do povědomí nejen ostravské společnosti, měl svou klientelu, probíhala realizace úspěšného projektu Silná dvojka a nejen tohoto. Myšlenka na co-working stále rostla a volání po její realizaci nabývalo na hlasitosti a síle. V podstatě neprobíhalo žádné výraznější hledání prostor pro uskutečnění projektu. Avšak ve chvíli, kdy se objevily velké prostory na ul. Horní v Ostravě-Hrabůvce, které byly světlé, vhodně členěné, tedy takřka ideální pro vytvoření zamýšleného co-workingového centra, realizace se stávala stále logičtější vyústěním dané situace a nabízených možností. Stále však nebylo jisté, zda bude Institut pro ženy schopen dostat takové realizaci a závazkům po finanční stránce. Město Ostrava se však k projektu postavilo kladně. Vzhledem k tomu, že tyto prostory delší dobu ležely ladem, poskytlo město jejich pronájem Institutu pro ženy za výhodnou cenu. V případě tohoto projektu se totiž nejedná o bar ani restauraci sloužící pouze k výdělku majitele zařízení, tyto prostory budou otevřené a prospěšné lidem. Navíc projekt podobného významu a funkce se v Moravskoslezském kraji zatím nevyskytuje, přitom Ostrava i přes svou rázovitost jistojistě oplývá i takovými lidmi, kteří by právě na takovýto nový multifunkční prostor mohli slyšet. Byl tedy nápad, „plán“, vhodné prostory za slušnou cenu, nezbyvalo tedy než se obrnit notnou dávkou trpělivosti, vytrvalosti, posbírat veškerou chuť, sílu a energii a pustit se do administrativního „boje“ s úřady a honu za povoleními. Realizace projektu včetně rekonstrukce prostor probíhala nadmíru hladce. Teoretická vize co-workingového centra se tak během pár měsíců stala realitou, vzniklo co-workingové centrum Viva s dětským koutkem Kuky zaštitěným Janem Svěrákem (tvůrce filmu Kuky se vrací), kterého myšlenka vytvoření prostoru „pro všechny“ velmi nadchla. Rekonstrukce prostor stála bezmála 3 miliony korun. Většinou část pokryl komerční úvěr, který bude splácen ze zisku z provozu centra.

3.3.2 Co je co-working

Již z originálu anglického výrazu „co-work“, tedy „spolu - práce/pracovat“ vyplývá, že se jedná o způsob, jakým mohou lidé vykonávat svou profesi, podnikat, jednoduše pracovat. Lidé, kteří nejsou omezení povinností pracovat ve stálé kanceláři, na jednom místě, lidé „na volné noze“, mohou za jistý poplatek využívat prostor, který sdílí s ostatními. Mohou se tak také seznamovat se zajímavými lidmi, se kterými mohou posléze navázat také pracovní vztah. Co-working v Čechách funguje od 23. 11. 2009. Toho dne byl otevřen první co-workingový prostor, který nese název Coffice. Od založení prvního českého co-worku vzniklo po celé České republice několik dalších různě velkých co-workingových center, která

nabízejí kromě zmíněné základní služby (prostor pro vlastní práci) také služby přídatné. Většina co-workingových míst vznikla z vlastní vize zakladatele, avšak i v Čechách najdeme pobočky mezinárodních co-workingových sítí, jako je například pražský Hub.³⁰

3.3.3 Ostravský co-working

Prostory prvního co-worku v Ostravě, centra Viva, byly nově zrekonstruovány. Původně v tomto objektu sídlila provozovna společnosti poskytující finanční služby (Česká spořitelna a.s.). Po rekonstrukci tedy vzniklo velké multifunkční místo, které je složeno z několika částí. Viva má velké poslání. Její autoři by rádi dali vzniknout komplexnímu prostoru. Tedy snaží se vytvořit místo, kde se bude setkávat celá rodina, ale nebude se přitom jednat o rodinné centrum. Smyslem Vivy je podpořit podnikání rodinných příslušníků za podmínky zachování zdravého chodu rodiny, podporuje tzv. sociální podnikání. Nebude tedy sloužit jen pro práci otců nebo matek, jejichž protějšek doma hlídá dítě/děti. Naopak by si realizátoři projektu Viva přáli, aby se toto co-workingové centrum stalo místem, kde si každý člen rodiny „něco“ najde. Například tedy zde rodiče mohou pracovat nebo odpočívat, zatímco jejich děti jsou hlídány, případně se účastní některého z kroužků v dětském koutku Kuky. Centrum Viva nabízí také možnost masáží, terapií či koučingu. Je možné pronajmout si zde dvě konferenční místnosti, kde mohou probíhat uzavřené schůzky většího počtu lidí či prezentace. Své stálé útočiště zde našel také realizační tým občanského sdružení Institut pro ženy, které je „matkou“ celého projektu co-workingového centra Viva.

Ve Vivě funguje tzv. dvousměrný provoz. To znamená, že během dne, tj. od 8 do 17 hodin je Viva prostorem pro práci, naopak od 18 hodin se mění v místo pro setkávání, pořádání akcí, přednášek a konferencí. Toto centrum není určeno „druhem“ návštěvníka. Je otevřené všem, proto i večerní akce se svým tématem často velmi různí. Viva má být podle slov svých tvůrců v budoucnu místem setkávání tzv. nové komunity, tedy lidí, kteří jsou pracovití, přátelští, přející, prorodinní, otevření novým ale i alternativním věcem. Lidem, kteří si chtějí svůj život užít, umějí si „hrát“, stavějí se aktivně ke svému životu.

3.3.4 Prostory centra Viva

Hlavní pracovní prostor tvoří tzv. open-space (otevřený prostor), který je za běžných okolností rozdělen na čistě pracovní část a prostor sloužící k pracovním i osobním schůzkám a odpočinku. Pracovní část je vybavena pouze stoly, které tvoří vždy pět pracovních míst ve tvaru kruhu, která jsou rozdělená jakýmsi přepážkami tak, že vzniká osobní prostor pro

³⁰ navolnenoze.cz/blog/coworking.coworking.com.

každého člověka sedícího u stolu, přičemž v případě potřeby komunikovat, není těžké přepážku překonat. Tento prostor je od tzv. klidové části oddělen otevřenými boxy, kam je možné odložit si momentálně nepotřebné věci. Jsou zde ale také barevné uzamykatelné boxy. Pasivní, odpočinkovou část tvoří sedačky, konferenční stoly a sedací vaky, klavír a promítací plátno s propojením k dataprojektoru. Hodinová sazba za využití co-workingu je 50 Kč. Měsíční paušál za využívání tohoto prostoru stojí 3 000 Kč. Tento open-space je velice variabilní. Celý prostor, který je v běžných dnech rozdělený na části a je zastavěný nábytkem, je možné vyklidit tak, že vznikne velký prostor s kapacitou až 100 lidí vhodný k pořádání konferencí či přednášek. Celý open-space je vybaven kvalitní ozvučovací technikou firmy Dexon a je pronajatelný za 600 Kč/hod. nebo na víkend (sobota + neděle) za 5 000 Kč. Tento prostor přímo sousedí s Laura coffee, tedy kavárnou vybavenou kvalitním kávovarem, který obsluhuje školená baristka. Zde je možné dát si rychlou kávu ve chvíli odpočinku od práce, posedět a popovídat si nebo počkat na své děti, které se právě „realizují“ v další části centra Viva, dětském koutku Kuky. Koutek je rozprostřen ve dvou místnostech s vlastním sociálním zařízením zvukově i prostorově oddělených od „dospělé“ části centra Viva. Tyto místnosti jsou rozděleny na pasivní hernu s vybavením pro děti od jednoho roku, kde je vždy přítomen člověk způsobilý k hlídání dětí, a aktivní hernu, ve které probíhají kroužky. Dětský koutek Kuky nese jméno hlavní postavy českého rodinného filmu režiséra Jana Svěráka. Ten se totiž stal patronem dětského koutku ve Vivě, který tak jako jediný může legálně disponovat nejen jménem hlavního hrdiny snímku Kuky se vrací. V další části objektu se nachází stálá kancelář občanského sdružení Institut pro ženy a zároveň realizačního týmu projektu Viva. Kancelář sousedí s oběma „kajutami“. Menší, méně formální konferenční místnost, tedy „Malá kajuta“, je vybavena sedací soupravou, konferenčním stolem a CD/DVD přehrávačem. Její kapacita je přibližně 8 osob a kromě menších prezentací a porad také slouží jako místnost pro terapie a koučing. Tzv. „Velká kajuta“ má kapacitu až 30 lidí a je vybavena stoly, židlemi a kvalitní technikou vhodnou k pořádání prezentací i menších přednášek. Poslední místnost, masérna slouží, jak je již dle jejího názvu patrné, k provádění masáží. Je vybavena futonem a dřevěným masérským lehátkem. Masáže zde poskytují dva zkušení maséři, jedním z nich je i samotná prezidentka Institutu pro ženy, Renata Ptáčníková.

Rekonstrukce prostor

Rekonstrukce celého objektu vyšla bezmála na 3 miliony Kč. Majoritní část této sumy byla pokryta komerčním úvěrem poskytnutým bankovní společností Česká spořitelna. Tento úvěr bude splácen ze zisku z provozu co-workingového centra. Na plánech i samotné realizaci

se podílelo také designerské studio NABITO, které svým originálním svěžím zpracováním dalo celému objektu vlastní náboj a život.

3.3.5 Projekt Centrum Hlíďáček Hledáček

Co-workingové centrum Viva vzniklo z velkého snu prezidentky Institutu pro ženy. Před samotnou realizací projektu Viva dokonce byla zveřejněna výzva přímo z oblasti Sociálního podnikání. Autoři Vivy však zjistili, že tento svérázný projekt co-workingového centra nebude možné „napasovat“ do daných parametrů výzvy. Z toho důvodu bylo centrum Viva vytvořeno na čistě komerčním základě. Avšak již v době pouhých myšlenek na Vivu, byla psána projektová žádost Centrum Hlíďáček Hledáček, který byl tak úspěšný, že byl schválen a byly na něj přiděleny finanční prostředky z Evropského sociálního fondu.

Identifikace operačního programu, výzvy a projektu, místo realizace

Projekt Centra Hlíďáček Hledáček bude opět (stejně jako projekt Silná dvojka) realizován s finanční pomocí plynoucí ze strukturálního fondu ESF. Výzva, na kterou Institut pro ženy reagoval vytvořením projektové žádosti Centrum Hlíďáček Hledáček, byla vyhlášena dne 16. 5. 2011 Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR. Tato výzva pro jednotky u nichž hlavním předmětem činnosti není podnikání vychází z OP Lidské zdroje a zaměstnanost, prioritní osy 4.3 Sociální integrace a rovné příležitosti. Výzva s číslem 76³¹ nese název Výzva pro předkládání GP 3.4 – Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života. Příjem žádostí byl ukončen 31. 8. 2011. Do tohoto dne bylo přijato 342 žádostí o poskytnutí grantů dohromady ve výši 2 145 390 124,35 Kč. Celková alokace prostředků výzvy přitom byla 450 mil. Kč. Na základě této výzvy bylo nakonec vybráno 68 projektů, mezi kterými byl také projekt IPŽ s názvem Centrum Hlíďáček Hledáček žádající o finanční podporu ve výši 5 297 313,68 Kč. Ta mu také byla přidělena.³² Místem realizace bylo určeno město Ostrava, konkrétně oblast Ostrava-Jih (NUTS5 – Ostrava-město) v Moravskoslezském kraji (NUTS3 – Moravskoslezsko). Projekt Centrum Hlíďáček Hledáček (Coworkingové centrum pro začínající podnikatelky) započal svou realizaci 1. března 2012. Předpokládané datum ukončení realizace je 28. února 2014.

Žadatel a partner projektu, realizační tým

Na projektu Centra Hlíďáček Hledáček opět spolupracoval Institut pro ženy, o.s. se společností Institut Rozvoje Podnikání, s.r.o. Institut pro ženy zde vystupoval jako žadatel o

³¹ <http://www.esfcr.cz/vyzvu-c-76-k-predkladani-grantovych-projektu-rovne>.

³² Dokument *Výsledky výzvy č. 76* dostupný z: <http://www.esfcr.cz/file/8206/>.

grant, Institut Rozvoje Podnikání jako partner. Je však nutno poznamenat, že Partner zde plní významnou roli. Vzhledem ke svým zkušenostem s podporou a pomocí začínajícím podnikatelům přináší do projektu vlastní know-how a je schopen zprostředkovat cílové skupině zkušenosti ještě před zahájením vlastní podnikatelské činnosti, které následně využije při sebezaměstnání. Hlavní aktivitou Partnera bude tedy předat cílové skupině důležité informace vedoucí k úspěšnému nastartování vlastní podnikatelské činnosti. Díky mnohaletým zkušenostem v daném oboru bude IRP kvalitním posuzovatelem vhodnosti mentorů a lektorů projektu. Partner bude také zodpovídat za uskutečnění 3 workshopů, na kterých se budou moci ženy z cílové skupiny setkat s úspěšnými podnikateli a diskutovat různá témata týkající se rozvoje vlastního podnikání. Dále pomůže ženám při zakládání vlastní živnosti. Bude se také podílet na vytvoření příručky dobré praxe jako jednoho z výstupů projektu. Je nutno dodat, že společnost Institut Rozvoje Podnikání je dlouholetým partnerem Institutu pro ženy a participoval již na mnoha úspěšných projektech IPŽ, mimo jiné na projektech Silná dvojka či Podnikavá žena.

Realizační tým projektu bude sestávat ze 12 osob a 2 skupin mentorů a lektorů. Tito lidé budou plnit úlohy:

- Projektový manažer – IPŽ,
- Finanční manažer – IPŽ,
- Vedoucí Centra Hlídaček Hledáček – IPŽ,
- Expert na rovné příležitosti – IPŽ,
- Specialista na oslovování CS – IPŽ,
- Mentoři profesního poradenství – IPŽ,
- Lektor prožitkového vzdělávání – IPŽ,
- Pečovatelé o děti (2 osoby) – IPŽ,
- Metodik náplně webového portálu projektu – IPŽ (1 osoba), IRP (1 osoba),
- Projektový manažer partnera – IRP,
- Finanční manažer partnera – IRP,
- Lektoři kurzu Základy pro podnikání – IRP.

Popis projektu, klíčové aktivity a rizika projektu

Žadatel projektu Institut pro ženy, o.s. si vytyčil několik cílů, kterými jsou:

- vytvořit Centrum Hlídaček Hledáček, které bude fungovat jako poradenské a co-workingové centrum a poskytne zázemí ženám, které začínají podnikat. Součástí centra bude také dětský koutek, kam budou moci ženy děti dát hlídat a samy pak pracovat na vlastní podnikatelské činnosti,
- poskytnout 50 ženám mentorské služby a dosáhnout tak jejich profesního rozvoje,
- zvýšit kvalifikaci žen a rozšířit jim obzory v oblasti podnikatelské činnosti, dospět k souladu mezi pracovní a rodinnou částí života žen,
- umožnit ženám přístup k informacím, které jim pomohou úspěšně se realizovat na poli podnikání a přispět tak k vyrovnanějším příležitostem žen a mužů na pracovním trhu,
- zasloužit se o větší informovanost široké veřejnosti v oblasti rovných příležitostí a rozvíjení podnikatelské činnosti žen.

Klíčovými aktivitami jsou tyto:

- Nábor cílové skupiny,
- Vytvoření Centra Hlídaček Hledáček a interaktivního webového portálu projektu,
- Mentoring, kurz Základy pro podnikání a podpůrné workshopy,
- Vytvoření co-workingu,
- Informování veřejnosti,
- Řízení projektu.

Rizika projektu byla v projektové žádosti popsána a byla také navržena řešení, která rizika eliminují. Například riziko překročení nákladů, které je předcházeno tím, že aktivity a náklady na ně jsou plánovány přesně a reálně tak, aby pokryly veškeré potřebné výdaje na realizaci těchto aktivit. Dalším rizikem je kupříkladu nedostatečný zájem cílové skupiny o projekt, který byl předem eliminován uskutečněním analýz cílové skupiny a zjišťováním konkrétních potřeb, zájmů a možností cílové skupiny, které potvrdily, že zájem žen bude dostatečný a tak dále.

Cílové skupiny

V projektu je stanovena pouze jedna cílová skupina, tj. ženy, které začínají podnikat a vykonávají samostatnou výdělečnou činnost. Tyto ženy často oplývají elánem, energií, kreativitou a nápady, které by jistě byly dostačující k rozjezdu vlastní podnikatelské činnosti, avšak velmi často jim chybí praktické zkušenosti, které mohou způsobit prvotní nezdary. Ty mohou následně vést k demotivaci a zbytečně unáhlenému kroku, kterým je ukončení vlastního podnikání. Ženy často nevědí, kde získat informace potřebné k započetí podnikatelské činnosti, důležité kontakty a jak navázat vzájemnou spolupráci, což jsou parametry, které často hrají významnou roli v úspěšnosti vlastní podnikatelské činnosti.

Harmonogram realizace projektu

Jak již bylo zmíněno, projekt je realizován od začátku března 2012 a měl by být ukončen s uplynutím měsíce února 2014. Již se započatím realizace projektu v březnu 2012 začal nábor osob z cílové skupiny (trvajících do července 2012). Po celou dobu trvání realizace projektu budou probíhat některé klíčové aktivity. Těmi jsou vytvoření Centra Hlídaček Hledáček a interaktivního webového portálu projektu a řízení celého projektu. V červnu 2012 začne probíhat kurz Základy pro podnikání (trvání do konce roku 2012) a bude prováděno profesní poradenství metodou mentoringu, které potrvá do dubna 2013. Na podzim, v říjnu 2012 začnou podpůrné workshopy (do května 2013) a bude započato informování širší veřejnosti o problematice, kterou se projekt zabývá, což bude pokračovat až do ukončení realizace projektu. V roce 2013, již počátkem ledna začne vytváření zázemí pro rozjezd podnikání, tedy samotný co-working, to bude trvat opět až do ukončení realizace projektu Centrum Hlídaček Hledáček. Celý projekt by měl být ukončen 28. 2. 2014.

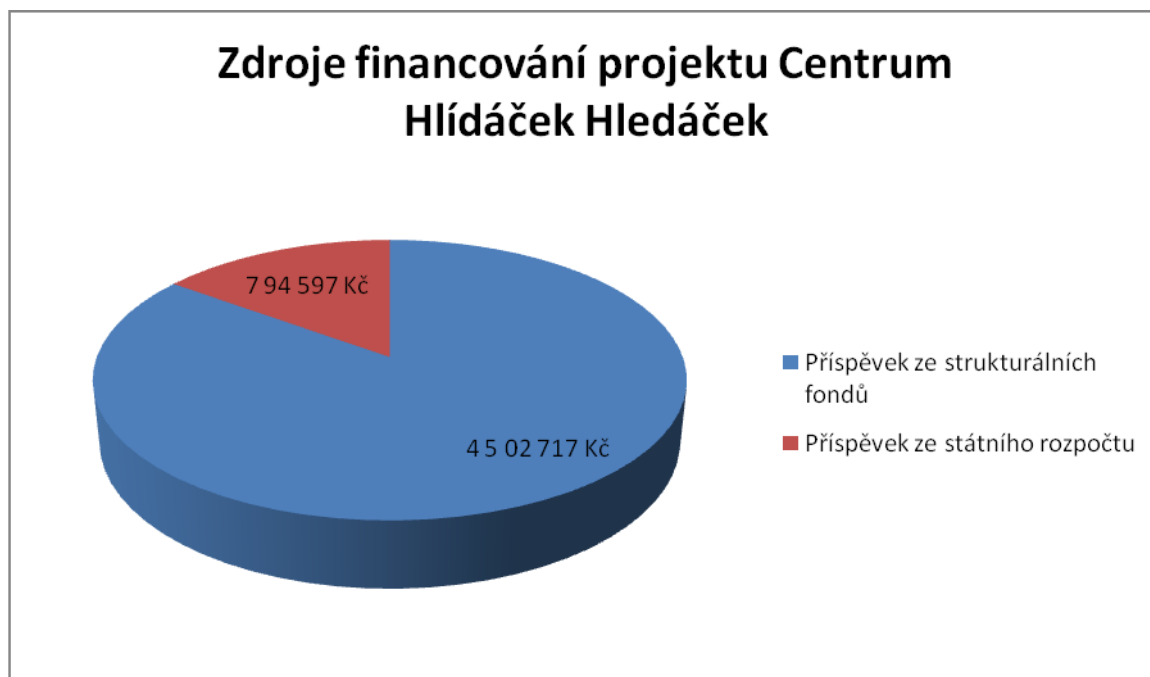
Publicita

K zajištění povinné publicity budou vytvořeny samolepky s povinnými logy, tištěné materiály, budou pořádány semináře a konference, na kterých budou účastníci informováni o podpoře finančními prostředky z ESF a OP LZZ. Materiály pro cílovou skupinu budou označeny veškerými povinnými logy a cílová skupina bude informována o spolufinancování projektu z prostředků Evropské unie a tak dále.

Financování projektu

Projekt Centrum Hlíďáček Hledáček (Co-workingové centrum pro začínající podnikatelky) získal finanční podporu ve výši 100%, tj. 5 297 313,68 Kč. Z této částky poskytne Evropská unie grant ve výši 4 502 716,62 Kč, který tvoří 85% celkových nákladů projektu. Ostatních 15% bude hrazeno ze státního rozpočtu, tato částka činí 794 597,06 Kč.

Graf 3.2:

Zdroj dat: Projektová žádost Centrum Hlíďáček Hledáček

Daná celková částka bude opět rozdělena do pěti plateb.³³

Tab 3.2: Finanční plán projektu Centrum Hlíďáček Hledáček

Číslo žádosti	Pořadí žádosti o platbu	Datum předložení žádosti o platbu	Předpokládaná požadovaná částka (Kč)
01	1. platba	01.05.2012	1 059 463,00
02	2. platba	01.11.2012	1 059 463,00
03	3. platba	01.05.2013	1 059 463,00
04	4. platba	01.11.2013	1 059 463,00
05	5. platba	01.05.2014	1 059 461,68

Zdroj dat: Projektová žádost Centrum Hlíďáček Hledáček

³³ Interní dokument IPŽ: Projektová žádost Centrum Hlíďáček Hledáček

3.3.6 Centrum Hlídáček Hledáček ve Vivě

Projekt Centra Hlídáček Hledáček bude realizován v prostorách co-workingového centra Viva v Ostravě-Hrabůvce. Dojde tak k propojení několika aktivit týmu občanského sdružení Institut pro ženy na jednom místě.

4 Využití řešené problematiky v médiích

4.1 Editorial

Přátelé,

začínám nabývat stále silnějšího pocitu, že jsem „out“. Podle toho, co kolem sebe denně vidím a slyším, se mi totiž zdá, že dneska je navýsost moderní být nespokojený. Nebo je snad povinností aspoň nebýt spokojený. Nemusíte být spokojeni v podstatě s čímkoli, ono to už záleží na vás a tom, co je vašemu srdci blízké. Buďte nespokojeni s vládou, zákony, podmínkami podnikání, svým lékařem nebo lékárníkem, čerstvostí potravin v obchodech, svými rodiči, dětmi, domácími mazlíčky, barvou Vašich kalhot, cenou ponožek nebo aspoň počasím. PROBOHA, hlavně buďte nespokojeni!!! Není snad právě tento postoj ten hlavní, který dnešní lidé zaujímají? Hlavní je mít; nač si stěžovat a proč se mračit.

To už jsme opravdu zapomněli, jak je fajn se usmívat, přát sobě i ostatním jen to dobré, mít klid a pokoj v duši, být pozitivní? Pravidlo „jaký si to uděláš, takový to máš“ platí. Znamená to, že jsme nespokojeni sami se sebou a negace, která z nás číší a vyjadřujeme ji vůči okolí, je pouze důsledkem faktu, že vlastně nejsme spokojeni sami se sebou? Proč? Proč se nemáme rádi? Proč nemáme rádi lidi, jejich názory, bráníme se svým i cizím pocitům, emocím? Proč se bojíme, myslíme negativně, každá maličkost nás zastraší nebo znechutí a odradí od další práce? To, co Vám chci říct, naprosto vystihuje výrok jednoho úžasného člověka a umělce, kterým jisto jistě Jan Werich byl:

„Když už člověk jednou je, tak má koukat aby byl. A když kouká, aby byl a je, tak má být to, co je a nemá být to, co není, jak tomu v mnoha případech je.“

No není to přesně to, co nám v dnešním světě chybí? My se o to ve Vivě ze všech sil snažíme a pokud za námi přijdete, můžeme se snažit spolu. Budeme se na Vaši návštěvu těšit a budeme se usmívat. Viva totiž ŽIJE!

Klára Kremerová

4.2 Úvodník

Viva je místem pro práci i rodinu

Ač toto nové multifunkční centrum, které nabízí prostor pro pracující i rodiče s dětmi, zahájilo běžný provoz až v polovině dubna, Viva se představila ostravské společnosti už počátkem března. Při příležitosti jejího otevření se všem zvědavým naskytla příležitost projít si celé centrum od recepce až po ty nejskrytější kouty. Ostravskému publiku tak Viva nabídla možnost na vlastní kůži si osahat, jak funguje co-workingové centrum, tedy prostor, který by měl sloužit jako zázemí všem, které nebaví pracovat doma nebo třeba těm, kteří mají chuť vyměnit prostředí známé kavárny za místo, které snad bude novou inspirací doslova nabitě.

Pracovní prostor bude návštěvníkům dostupný již od rána do podvečerních hodin a za nevelkou částku poskytne pracovní místo, wifi připojení, tiskárnu a další služby. Klidová část tohoto prostoru bude sloužit k pracovním schůzkám nebo setkávání s přáteli. Realizátoři projektu šli však ještě dál, vstříc lidem, rodině. Proto se může toto místo pochlubit dětským koutkem posvěceným režisérem Janem Svěrákem (*Kuky se vrací*), který nabízí hlídání dětí a kroužky pro ně. Viva tedy není jen místem pro podnikatele, ale také pro rodiče s dětmi. Podle slov vlastních tvůrců jde o místo, které by mělo sloužit k vybudování tzv. nové komunity lidí. O co jde? To vysvětluje duchovní vůdkyně projektu Ing. Renata Ptáčnicková: „*Návštěvník Vivy je člověk nové generace, který si svůj život užívá a tvoří. Je svobodný a zodpovědný zároveň. Je přátelský a přirozený. Snad Viva bude místem, které pomůže lidem ke štěstí.*“

Den otevřených dveří, který v březnu proběhl v rámci slavnostního otevření centra, předvedl vše, co mohou návštěvníci od tohoto místa očekávat. Odhalen byl hlavní pracovní prostor, kde se ve večerních hodinách představila také zakladatelka centra Renata Ptáčnicková. Ta místo symbolicky pokřtila a pronesla projev, kterým návštěvníky přivítala, vysvětlila záměr, poslání a účel Vivy, přiblížila její fungování, nejbližší program a popřála všem přichozím hezký večer. Pro malé návštěvníky se otevřel dětský koutek. Lidé také mohli nakouknout do masérny vybavené v exotickém stylu Fidži nebo si projít obě plně vybavené zasedací místnosti, které nabízí možnost pronájmu a pořádání prezentací, menších konferencí a přednášek. Renata Ptáčnicková mimo jiné vysvětlila, že Viva bude fungovat v tak zvaném

dvousměrném režimu, což znamená že přes den tady lidé najdou útočiště pro své pracovní povinnosti a hlídání dětí a večer se velký pracovní prostor změnil v místo pro konání přednášek různého zaměření a setkávání lidí. *„V příštím měsíci sem určitě aspoň jednou zavítám. Některá témata přednášek, které se budou ve Vivě konat, mě totiž opravdu zaujala. Minimálně se najisto zúčastním konference Kroky ke svobodě. Zkušenosti zatím nemám, ale na první pohled se mi myšlenka i prostor opravdu líbí.“*, sdělil nám jeden z návštěvníků, který si vychutnával atmosféru právě probíhajícího koncertu skutečných „umělců“ ze skupiny Bum Bum Báb, kteří předvedli takovou podívanou, že celé místo tepalo životem. Dotázaný přitom popíjel kávu z místní kavárny, která se chlubí nejen kvalitním kávovarem, který obsluhuje zkušená baristka. Tento lahodný nápoj je tady připravován ze speciální směsi kávových zrn, kterou si sama majitelka nechává míchat přímo pro své centrum. I my jsme byli nuceni uznat, že lidé, kteří mají kavárnu ve Vivě pod palcem, opravdu vědí, co dělají.

Večer, když už bylo o většinu dětí postaráno v jejich domovech, dospělá část návštěvníků se rozvlnila v rytmech, kterým velel usměvavý dýdžej. V souladu s pravidly nočního klidu se v noci centrum uzavřelo, a ti, kterým večerní party nestačila, vykročili vstříc barům na Stodolní ulici. Není divu. Celý den totiž vládla ve Vivě taková atmosféra, že se jí účastníci prostě nechtěli jen tak vzdát.

My, kteří jsme v tento den nové ostravské co-workingové centrum navštívili, můžeme konstatovat, že se jeho velká předváděčka skutečně povedla. Celá akce se nesla ve svěžím přátelském duchu. Každý, kdo sem přišel, mohl na vlastní oči vidět a na vlastní kůži zažít skvělý pocit z toho, co nového v Ostravě právě vzniklo. A že toho tedy není málo.

Otázkou je, jestli takový projekt v místním prostředí obstojí. Podle slov pracovníků centra je to určitě možné, ale bude to chtít spoustu úsilí a systematické práce. *„Viva má potenciál mnohem větší než jsme si stanovili. Může se rozrůstat ve světovém měřítku, má na to, lidi ji jistě budou mít rádi. Je to ale těžký úkol otevřít oči Ostravákům. Viva by mohla mít neuvěřitelný obrat ve městech jako je třeba Praha. I v západních zemích jsou lidé těmto myšlenkám velmi otevření, ale pro nás byla výzva probudit právě Ostravu.“*, doplňuje jedna z manažerek.

Toto místo má přinést především zajímavý zážitek z nového pracovního prostoru a inspiraci, která bude alespoň malým impulzem pro znovuoživení kreativního a především aktivního přístupu k vlastnímu životu. Ukáže však až čas, jestli se takové poslání povede tvůrcům projektu naplnit.

Poslední, co je záhodno dodat, je webová adresa co-workingového centra Viva (www.vivaostrava.cz) a srdečné pozvání do centra od všech realizátorů, pracovníků i těch, kteří sem chodí pracovat, bavit se nebo se odreagovat. Viva má prostě šťávu. Přijďte ji ochutnat.

4.3 Interview

„Nechtěla jsem být zelenou vdovou“

Rozhovor s prezidentkou Institutu pro ženy - občanské společnosti, která stála při zrodu nového ostravského centra podporujícího práci i rodinu. Ing. Renata Ptáčníková vzpomíná, jak to celé začalo...

- ***Kdy vzniklo občanské sdružení Institut pro ženy?***

Občanské sdružení Institut pro ženy bylo zaregistrováno u Ministerstva vnitra ČR 10. prosince 2007. Pro veřejnost bylo otevřeno na začátku jara 2008.

- ***Stála jste u zrodu společnosti sama nebo se vás na založení podílelo víc?***

K registraci občanského sdružení jsou potřeba aspoň tři lidé. Já jsem byla prezidentka Insitutu, Petr Němčík byl finanční ředitel a Petra Malchárková byla marketingový ředitel. Oba se po čase odpojili, ale pak zase přišli skvělí lidé jako třeba Andrea Chrápková, která pracuje ve sdružení dosud.

- ***A kdo z vás byl tedy hlavním hybatelem?***

Hlavně já. Měla jsem první myšlenku, kterou jsem začala s Pétou Němčíkem rozvíjet.

- ***Jaká myšlenka to byla?***

Já jsem dlouho cestovala po mezinárodní sféře. Dělala jsem mezinárodní vzdělávací projekty, pracovala jsem pro mezinárodní společnosti. Pořád jsem byla někde ve světě. Pak jsem přijela sem do Česka a řekla si, že se tady usadím. Navíc jsem se seznámila s mým mužem, zamilovali jsme se do sebe, začali jsme spolu žít. A ten významný impuls byla má touha po dítěti.

- ***Avšak mnoho žen v Čechách i ve světě plánuje rodinu a nezakládá proto občanské sdružení. Co vás k tomu vedlo?***

To ano. Říkala jsem si ale, že už nebudu ta silná žena-podnikatelka s pevnou půdou pod nohama, ale budu prostě „normální“ žena, která bude dělat svoje ženské poslání. O finance jsem strach neměla, i proto jsem do Česka přijela. Ve světě je to různé, u nás stát dává docela slušnou podporu a vysoké procento peněz ze mzdy. To byla velká výhoda.

- ***Co se tedy stalo hlavním impulzem k tomu, abyste nad založením takové společnosti začala vůbec přemýšlet?***

Už během práce na českých projektech jsem si všimla, že české ženy jsou určitým způsobem „zabrzděné“, jsou jinak nastavené než ženy v západní Evropě. Nám tady chybí jistá komunita lidí a z vlastních zkušeností soudím, že v Ostravě a Moravskoslezském kraji je to asi nejhorší. Tady byly tehdy ženy maximálně nesebevědomé, nesamostatné.

Tady v Moravskoslezském kraji musí člověk opravdu „makat“, aby se uživil, i když stát přispívá, takže můj muž a manželé mých kamarádek pracovali, aby vydělali na hypotéky a my se stávaly zelenými vdovami. To jsem nechtěla. Přitom jsme paradoxně nebyly tak finančně zajištěné, ale to, co bylo v Praze běžné (kavárny pro matky s dětmi, dětské koutky, kurzy pro ženy i pro ty na rodičovské dovolené atd. – pozn.autora), tady nebylo vůbec a já jsem nechtěla sedět zavřená doma s dítětem mezi čtyřmi stěnami a čekat až přijdou deprese, které některé mé kamarádky už měly.

- ***Jak mělo občanské sdružení Institut pro ženy přispět k řešení tohoto problému?***

Ono totiž vždy když jsou v kraji peníze, projevuje se to na vyšší životní úrovni obyvatel, což jde ruku v ruce se zakládáním organizací podporujících různé komunity. Tady ty peníze nebyly, proto zde neexistovaly žádné mateřské spolky, sdružení, kruhy žen a tak podobně. Vznikala sice jakási centra, kterých ale bylo málo a navíc, maminky se ještě nenaučily chodit do takových center, protože ony vůbec netušily, co to je. A když už se tam opravdu naučily chodit, byl ještě jeden problém, a to ten, že na podobné aktivity neměly peníze. Tahle situace mě štvala, tak jsem se svým kamarádem Petrem Němčíkem začala přemýšlet nad tím, jak to změnit. Vznikla myšlenka vytvořit tady v Ostravě institut, který ženám dá to, co zde není, co jim chybí.

Šlo nám o to vytvořit takové podmínky, aby se mohly ženy seberealizovat a zároveň mít děti. My jsme nechtěli škrtnout rodinu, naopak. Přemýšleli jsme nad tím, proč jsou ženy kariéristky a děti mají až po čtyřicítce. A přišli jsme na to. Nejen muži ale i ženy se potřebují realizovat, něco budovat. Nikdo totiž nechtěl být izolovaný s dítětem doma v depresích. My jsme tedy chtěli zachránit rodinu tím, že pomůžeme ženám realizovat se nejen jako matky, ale jako osobnosti, které mají vlastní zájmy a nejen výchovou dítěte jsou živý.

- *Proč vlastně sdružení nese název Institut pro ženy? Zavání to trochu genderem. Mělo být genderově zaměřeno?*

Ano, zavání, a byl to účel. Chtěli jsme upozornit na to, že i ženy mají právo mít svůj vlastní prostor a ten jsme jim chtěli dát.

- *A nestalo se tedy toto zaměření problémem, když na takový přístup nebyla místní společnost zvyklá?*

No muži nás nenáviděli. Dokonce svým ženám zakazovali naše kurzy navštěvovat. Ženy se totiž stávaly sebevědomější a muži na to tady nebyli zvyklí, chtěli mít své ženy ve své moci jako dosud. Bohužel si lidé málo uvědomují, že zdravý vztah má být založený na svobodě a porozumění, což v mnoha rodinách není doteď. Institut postupně začal opravdu naplňovat své poslání, ale setkávali jsme se stále s žárlivostí mužů, kteří ženám naši instituci záviděli, ale přístup do kurzů neměli. I z toho důvodu vznikla Viva, která je prostorem pro všechny a podporuje různorodost.

4.4 Anketa

- 1. Co Vám dala či vzala (spolu)práce na realizaci co-workingového centra Viva?*
- 2. Myslíte si, že Viva má potenciál naplňovat poslání, které si její realizační tým vytyčil?*
- 3. Co lidi nově přichozí do Vivy nejčastěji zajímá?*

LENKA, 26, projektová manažerka, IPŽ, Viva

1. Spolupráce a práce ve Vivě mi každopádně nic nevzala naopak - Viva dává. Je to o inspiraci, poznávání nových lidí a procesů a pohledů na život. Je to hodně obohacující, jsou to nové zkušenosti, rozvíjí to člověka.

2. Ano určitě. Ve Vivě se pořádají zajímavé přednášky na různá témata, a každý člověk si tu může najít to své. Lidi na akce chodí a zajímají se o to, co všechno Viva nabízí. Myslím, že Viva má velký potenciál. Lidi si potřebují zvyknout, ale věřím, že i to se brzy stane.
3. Já jsem měla možnost mluvit s lidmi, kteří mají zájem pronajmout si prostory pro své přednášky nebo zasedačky pro pracovní meetingy. Lidé jsou hodně zvědaví, co se to tu děje, tak vždycky nakouknou a ptají se, co že to tu vlastně máme.

IRENA, 21, marketingová manažerka, IPŽ, Viva

1. Spolupráce s Vivou mi dala možnost dostat se na pracovní místo mých snů už na vysoké škole. Viva mi dala nové kontakty, přátele, zábavu, pracovní zkušenosti, rozhled, nové znalosti. Naučila mě „držet“. Viva mi dává energii a štěstí. Vzala mi klidné spaní a dost času na osobní život.
2. Viva má potenciál mnohem větší než jsme si stanovili. V Německu studuji se studenty z celého světa a všem se tato myšlenka zdá geniální. Chtějí si otevírat svá co-workingová centra. Takové jako je Viva. Viva se může rozrůstat ve světovém měřítku, má na to, lidi ji mají rádi.
3. Nově přichází zajímavá, co to ta Viva vlastně je a co jim můžeme nabídnout. Zajímají je ceny pronájmů a program. Maminky se jako první poohlízejí po dětském koutku. Velmi silnou stránkou je síťování ve Vivě. Jednoho dne bude networking doménou Vivy.

PAVLA, 26, projektová manažerka, IPŽ, Viva

1. Spolupráce na Vivě mi vzala hodně sil a energie. Realizace projektu mě stála spoustu nervů. Dala mi ale cenné zkušenosti.
2. Pokud se realizační tým bude držet toho, co si vytyčil, tak ano. Takovéto nové projekty mají určitě potenciál, ale za jejich úspěchem se skrývá hodně systematické práce.
3. V dnešní době lidi snad nejvíc zajímá, co je zdarma. (smích)

JANA, 23, recepce, Viva

1. Dala mi hlavně zkušenosti - nejen jednání s lidmi, ale i ve vedení provozu a zařizování, protože to jsem do této doby vůbec nezvládala. Navíc jsem si neuměla představit, o co vůbec jde. Účast na různých seminářích, obohacení hlavně na mentální úrovni -

uklidnění, nemůžu si pomoci, ale když jsem ve Vivě, padne na mě pohoda. Vzala mi osobní čas, ve kterém musím plnit různé úkoly.

2. Já si myslím, že ano, zatím se ale potýkáme s organizačními problémy, které, doufám, za pár měsíců zmizí. Jde o to, aby o nás lidé věděli, protože to je to nejdůležitější, a to zatím moc není.

3. Především to jsou akce, které se tady budou konat a následně ceny. Vcelku všechno ohledně Vivy lidi zajímá, a proto každého příchozího provedeme, ukážeme mu, jak to tu chodí, kolik se platí, charakterizujeme prostory. Vše je o domluvě.

5 Závěr

V současné době jsou strukturální fondy, jakožto nástroje politiky hospodářské a sociální soudržnosti, a finanční prostředky plynoucí z nich významným zdrojem příjmů společností, které díky těmto dotacím mohou realizovat projekty, na které by jinak jistě nedosáhly.

Žadatel, který se o grant uchází, musí projít a zvládnout poměrně velké byrokratické procesy, aby se vůbec dostal ke vhodné a posuzování možné projektové žádosti, která však neznamená vždy úspěšný konec, tedy realizaci projektu. Přesto jsou v rámci výzev přijímány stovky a tisíce projektových žádostí, jejichž pisatelům stálo za to nad nimi strávit čas. V případě, že projektová žádost uspěje, se příjemci následné finanční pomoci naskytne příležitost získat nemalé procento nákladů na projekt z cizích zdrojů. Fakt, že tyto finance nemusí dávat realizátor projektu z vlastních zdrojů, by mohl vést k ne hospodárnému využívání těchto prostředků. I z toho důvodu vznikla závazná pravidla, která příjemce pomoci povínají čerpat dostupné prostředky tak, aby jejich využití bylo co nejefektivnější. Zároveň pak existují také monitorovací a kontrolní nástroje, které stav a způsob užití dotací sledují a mohou je regulovat. V případě nedodržení závazných pravidel a postupů hrozí příjemci pomoci různé sankce, které mohou vyvrcholit až nařízením nevhodně užitých finančních prostředků vrátit.

V souladu s tím, co bylo stanoveno v úvodu jako účel neboli cíl práce, byl zvolen postup práce se zdroji i samotného vypracovávání této práce.

V úvodní části práce je přiblížen vznik a vývoj regionální politiky i Evropské unie, ze které politika hospodářské a sociální soudržnosti členských zemí vychází. Dále jsou popsány fondy Evropské unie a strukturální fondy, z nichž jsou finanční prostředky na grantové projekty čerpány. Následující část práce se zabývá tím, jak je možné dotace na realizaci projektu získat, zpracováním projektové žádosti a projektem, který je v případě schválení žádosti realizován s pomocí ze strukturálních fondů.

Praktická část práce se zaměřuje na občanské sdružení Institut pro ženy, jeho vznik a činnost. Tato společnost již měla možnost nejeden vlastní projekt spolufinancovat ze zdrojů Evropské unie, a má tak s danou problematikou poměrně bohaté zkušenosti. V současnosti je společností Institut pro ženy realizován vlastní projekt ostravského co-workingového centra

Viva, v jehož prostředí probíhá další projekt, a to Centrum Hlídáček Hledáček, který je spolufinancován z evropských strukturálních fondů. Na tyto projekty je zaměřena pozornost následující části práce.

Poslední kapitolu tvoří žurnalistická část, která se skládá z editoriale, což byl jediný volitelný žurnalistický útvar, a dalších povinných útvarů, kterými jsou úvodník, interview a anketa. Vzhledem k tomu, že v době, kdy byla práce zpracovávána, ještě nebylo centrum Viva uvedeno do běžného provozu, anketa je vedena s pracovníky co-workingového centra a členy týmu Institutu pro ženy, o.s., kteří se na uskutečnění projektů zmiňovaných v práci podíleli.

V případě žádání o spolufinancování zamýšleného projektu pomocí finančních prostředků z fondů Evropské unie se pisatel žádosti nikdy nevyhne spoustě administrativních povinností, která může být mnohdy velmi časově i finančně náročná. Avšak v případě, že je podaná projektová žádost úspěšná a je schválena, finanční perspektiva projektu je značně obohacena a příjemci pomoci je tak umožněno uskutečňovat i takové projekty, které by z vlastních zdrojů nebyl schopen realizovat.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009. 79 s. ISBN 978-80-7408-014-2.

MANDYSOVÁ, Ivana. *Podpora podnikání v České republice a v Evropské unii*. Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, 2009. 173 s. ISBN 978-80-7395-220-4.

VEBER, Jaromír. *Podnikání malé a střední firmy*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2008. 311 s. ISBN 978-80-247-2409-6.

KAŇA, Radomír. *Evropská unie A*. 2. vyd. VŠB – Technická univerzita, Ekonomická fakulta, 2008. 161 s. ISBN 978-80-248-1412-4.

BROWN, Lenka. *Doporučení k efektivnímu a průhlednému užívání a čerpání prostředků ze strukturálních fondů*. Praha: Transparency International – Česká republika, 2007. 81 s. ISBN 978-80-903032-2-5.

PALÁNOVÁ, Irena. *Jak připravit projekty financované z evropských fondů v období 2007-2013 : možnosti čerpání prostředků, příprava a zpracování projektu, konkrétní rady pro tvorbu a podávání projektu : praktická příručka pro školy*. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2008. 42 s. ISBN 978-80-87063-16-3.

Internetové zdroje

Založení občanského sdružení. In: *OBCANSKÁ SPOLEČNOST: Návod k použití* [online]. ©2003 - 2006, [2010-05-31]. [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: <http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=132554>.

PLACÁK, Petr. Projekty sjednocené Evropy. In: *EUROSKOP.CZ* [online]. © 2005-12 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8974/sekce/projekty-sjednocene-evropy/>.

Historie Evropské unie. In: *Europa.eu* [online]. [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/eu-history/index_cs.htm.

Hospodářské a měnové záležitosti. In: *Europa.eu* [online]. [2012]. [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://europa.eu/pol/emu/index_cs.htm.

Fondy Evropské unie a politika hospodářské a sociální soudržnosti. In: *BusinessInfo.cz* [online]. 2010-11-30 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/fondy-evropske-unie-a-politika/1000521/15931/?page=2>.

Regionální politika EU. In: *FONDY EVROPSKÉ UNIE* [online]. [2012]. [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>.

Programy 2007-2013. In: *FONDY EVROPSKÉ UNIE* [online]. [2012]. [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013.

Jak na projekt. In: *FONDY EVROPSKÉ UNIE* [online]. [2012]. [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Jak-na-projekt.

Strukturální fondy. In: *EUROSKOP.CZ* [online]. © 2005-12 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8639/sekce/evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-a-evropsky-socialni-fond/>.

Zdroje financování z EU v období 2007-2013. In: *BusinessInfo.cz* [online]. © 1997-2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/zdroje-financovani-z-eu-2007-2013/1001573/>.

VLACH, Robert. Coworking. In: *Na volné noze* [online]. 2009-09-08 [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: navolnenoze.cz/blog/coworking.

Výzva k předkládání grantových projektů OPLZZ v rámci oblasti podpory 3.3 Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce. In: *Evropský sociální fond v ČR* [online]. 2008-12-03, 2009-10-12 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/vyzva-k-predkladani-grantovych-projektu-op-lzz-v-ramci>.

Výzva č. 76 k předkládání grantových projektů - Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladování pracovního a rodinného života. In: *Evropský sociální fond v ČR* [online]. 2011-05-

13, 2012-04-18 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/vyzvu-c-76-k-predkladani-grantovych-projektu-rovne>.

Systém řízení projektu. In: *FONDY EVROPSKÉ UNIE* [online]. [2011]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Files/00/00c0db99-84ae-4317-823e-13d4593f728f.pdf>.

Výsledky výzvy č. 76. In: *Evropský sociální fond v ČR* [online]. 2012-01-23 [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/file/8206/>.

Výroční zpráva za rok 2008. In: *Institut pro ženy* [online]. 2009-05-11 [cit. 2012-04-18]. Dostupné z: <http://institutprozeny.cz/page/vyrocni-zprava-za-rok-2008-403>.

Výroční zpráva za rok 2009. In: *Institut pro ženy* [online]. 2010-04-20 [cit. 2012-04-18]. Dostupné z: <http://institutprozeny.cz/page/vyrocni-zprava-za-rok-2009-404>.

Výroční zpráva za rok 2010. In: *Institut pro ženy* [online]. 2011 [cit. 2012-04-18]. Dostupné z: <http://institutprozeny.cz/page/vyrocni-zprava-za-rok-2010-405>.

INSTITUT PRO ŽENY, o.s. *Institut pro ženy* [online]. 2012 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: www.institutprozeny.cz.

MINISTERSTVO FINANČÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 2012 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: www.mfcr.cz.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2012 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: www.mmr.cz.

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 62, s. 2130-2215. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2006/sb062-06.pdf>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1990, částka 19, s. 366-369. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1990/sb019-90.pdf>.

Ostatní zdroje

Institut pro ženy, o.s. *Mentoring-pravidla*270208. Interní zdroj společnosti Institut pro ženy, o.s.

Institut pro ženy, o.s. *Institutprozeny-tiskovka k otevření*. Interní zdroj společnosti Institut pro ženy, o.s.

Institut pro ženy, o.s. *Projektová žádost Silná dvojka*. Interní zdroj společnosti Institut pro ženy, o.s.

Institut pro ženy, o.s. *Projektová žádost Centrum Hlíďáček Hledáček*. Interní zdroj společnosti Institut pro ženy, o.s.

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....

jméno a příjmení studenta